

**6. MA református vallásstanár-nevelő, levelező
– protestáns teológus alapképzéssel**

MINTATANTERV

Vallásstanár-nevelő (MA) levelező szak (protestáns teológus alapképzéssel) – 4 félév 2012/2013

Tantárgy	Kód	Előfelt. kódja	Félévek			
			Kontakt óraszám/követelmény/kredit			
			1	2	3	4
Szakterületi modul						
Valláspedagógia	VPPGW63	VPPGW54		15/k/3		
Vallásdidaktika I. (szakmódszertan)	VPPGW46	-----		15/k/2		
Szakmódszertani szeminárium 1	VPPGW75	-----		5/gy/1		
Vallásdidaktika II. (szakmódszertan)	VPPGW47	VPPGW46			10/gy/2	
Szakmódszertani szeminárium 2	VPPGW76	-----			5/gy/1	
Gyakorló iskolai gyakorlat (60 óra)	VPPGW60	VPPGW63			60/gy/3	
Egyházi ének 1	HIMGW10	-----	10/k/2			
Egyházi ének 2	HIMGW11	HIMGW10		10/k/2		
Katechetika 1	VPPGW80	-----	10/k/2			
Katechetika 2	VPPGW81	VPPGW80		10/k/2		
Hitvallásismeret	DOERW18	-----	10/k/2			
Szabadon választható követelmény						
Szeminárium 3	GSVS050	-----			10/gy/3	
Óraszám: 170			30	55	85	0
Kreditek száma: 25			6	10	9	0
Protestáns teológus szakképzésből jóváírható tanegységek						
Ószöv. írásmagyarázat 3	ÓSZBW18	-----	10/gy/2			
Ószöv. írásmagyarázat 4	ÓSZBW19	ÓSZBW18		10/gy/2		
Újszöv. írásmagyarázat 3	ÚSZBW38	-----	10/gy/2			
Újszöv. írásmagyarázat 4	ÚSZBW39	ÚSZBW38		10/gy/2		
Bibliai teológia 1 (Ósz.)	BTHBW56	----	10/k/3			
Bibliai teológia 3 (Úsz)	BTHBW58	----	10/k/3			
Dogmatika 1	DOERW16	----	10/k/3			
Dogmatika 2	DOERW17	DOERW16		10/k/3		
Egyetemes egyháztörténet 4	ETRRW53			10/k/2		
Óraszám: 90			50	40	0	0
Kreditek száma: 22			13	9	0	0
Tanári modul						
Neveléstörténet	VPPGW53	-----	10/k/2			
Neveléstan	VPPGW54	-----	10/k/2			
Pszichológia 1 (A személyi-ség fejlődése)	VPPGW61	-----	15/k/3			
Pszichológia 2 (pedagógiai)	VPPGW62	VPPGW61		10/k/3		
Általános didaktika 1	VPPGW64	-----	15/k/3			
Általános didaktika 2	VPPGW65	VPPGW53 VPPGW54 VPPGW64		10/gy/2		
Nevelésszociológia	VPPGW68	----			10/gy/2	
Iskolaszervezetten	VPPGW69	----			5/gy/1	
Egyházi és gyülekezeti kommunikáció	VPPGW57	----	10/gy/2			
Önismereti gyakorlat	VPPGW58	----		10/gy/2		
Hátrányos helyzet	VPPGW70	----			10/gy/2	
Kollégiumi nevelés és lelkigondozás	VPPGW71	----			10/gy/2	
Családi kommunikáció	VPPGW73	-----		10/gy/2		

Alkohol- és drogfüggés megelőzése	VPPGW74	-----			10/gy/2	
Egyházzsociológia	ETRRW61	-----			10/gy/3	
Pedagógiai-pszichológiai szigorlat	VPPGW01	VPPGW53 VPPGW54 VPPGW62 VPPGW55 VPPGW65			-/sz/1	
Biblikus szigorlat 1 (ószöv. írásmagy., ószöv. bibliai teol.)	BTHBW02	ÓSZBW19 BTHBW57	-/sz/0			
Biblikus szigorlat 2 (újszöv. írásmagy., újszöv. bibliai teol.)	BTHBW03	ÚSZBW39 BTHBW59	-/sz/0			
Szakedolgozat 2	SPCSW02	SPCSW01				-/sz/5
			1	2	3	4
Szabadon választható követelmény						
Szeminárium 4	GSVS051	----			10/gy/3	
Szakedolgozat 1	SPCSW01	----			5/gy/1	
Óraszám: 170			60	40	70	0
Kreditek száma: 43			12	9	17	5
Egyéni szakmai gyakorlat						
Összefüggő féléves egyéni gyakorlat	VPPGW79	VPPGW47 VPPGW01				60/gy/28
Gyakorlatkísérő szeminárium	VPPGW77	VPPGW76				10/gy/2
Óraszám: 70			0	0	0	70
Kreditek száma: 30			0	0	0	30
Összesítés						
Kontaktórák összesen: 500			140	135	155	70
Teljesítendő kreditek száma: 98			18	19	26	35
Protestáns teológus szakképzésből jóváírható kreditek száma: 22			13	9	0	0
A képzés kreditkövetelménye: 120			31	28	26	35

TÁRGYLEÍRÁSOK

I. félév

HIMGW10 - EGYHÁZI ÉNEK 1.				
Tantárgy felelőse: Dr. Papp Anette	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere:
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
Az énekeskönyv részletes, gyakorlatias ismerete.				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
Tanulja meg az énekeskönyv kijelölt énekeit legalább egy versszakkal kívülről (az éneket jó ritmussal, tiszta intonációval, jó frazeálással sajátítsa el, szükség szerint a dallamot tudja más szövegre alkalmazni). A félév során először református múltunk énekeskönyveit, azoknak anyagát, szerkezetét, szerkesztési elveit tekintjük át, majd az 1948-as énekeskönyv létrejöttének körülményeit, szerkesztési elvét, alapvető célkitűzéseit ismerjük meg.				
Évközi tanulmányi követelmények:				
Kötelező irodalom:				
Ajánlott irodalom:				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ „...eleitől fogva...” Tanulmányok a genfi zsolttárok énekléséről. ReZeM 1993. 7–12, 33–35. (47–52). ▪ Bourgeois, Loys: <i>A muzsika igaz útja</i>. Ford.: Jeney Zoltán. Budapest 2003. Olvasandó: Ferenczi Ilona utószavából: Louis Bourgeois, a zenész és zeneszerző. 65–68. ▪ Borsa Gedeon: Huszár Gál 1560. évi énekeskönyve, mint zenetörténeti emlék <i>Magyar Zene</i> 1976. 119-133. ▪ Borsa Gedeon: Huszár Gál 1560. évi énekeskönyve. <i>Irodalomtörténeti Közlemények</i> 1976., 367.-381. ▪ Czeglédy Sándor: Néhány megjegyzés Huszár Gál most megtalált énekeskönyvéről. <i>Református Egyház</i> 28 (1976), 174.-178. ▪ Czeglédy Sándor: Zur Geschichte der evangelischer Kantionalbücher in Ungarn. <i>Jahrbuch für Liturgik und Hymnologie</i> 8 (1963), 159.- ▪ Csomasz Tóth Kálmán: <i>A református gyülekezeti éneklés</i>. Református Egyházi Könyvtár XXV. (szerk.: dr. Budai Gergely) Budapest 1950. 9–14, 35–44. ▪ Csomasz Tóth Kálmán: <i>A református gyülekezeti éneklés</i>. Református Egyházi Könyvtár XXV. (szerk.: dr. Budai Gergely) Budapest 1950 ▪ Csomasz Tóth Kálmán: <i>Dicsérvételek az Urat! - Tudnivalók énekeinkről</i>. Kálvin Kiadó, Budapest 1971. ▪ Csomasz Tóth Kálmán: A 16. század magyar dallamai. Akadémiai Kiadó, Budapest 1958. ▪ Csomasz Tóth Kálmán-Papp Géza: A magyar egyházi népének vázlatos története. <i>IAH Bulletin</i> 11. 6-31. Újabb kiadása: <i>Hagyomány és haladás</i>. Budapest 2003. 778-797. ▪ Dobszay László: <i>A magyar népének I</i>. Veszprém 1995. ▪ Dobszay László: <i>A magyar egyházzene-történet forrásai</i>. Budapest, 1999. [Egyházzenei füzetek I/8. Kiadja: A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Egyházzenei Tanszéke és a Magyar Egyházzenei Társaság] ▪ Dobszay László: A népének hazai története. Tények és tanulságok. <i>Vigilia</i> 37 (1972) 4. sz. 2-12. ▪ H. Hubert Gabriella: <i>A régi magyar gyülekezeti ének</i>. Universitas Kiadó 2004. ▪ Jenny, Marcus: A reformátusok hozzájárulása a 16-17. századi gyülekezeti énekhez és egyházzenehez. <i>Magyar Egyházzene</i> II/4. ▪ Kálvin János: Előszó a Zsoltárokhoz. <i>Zsoltár</i> I/4. (1994) 2–3. vö.: Kálvin János: A keresztyéneknek... in: Goudimel, Claude: Zsoltárok 1565. Közreadja: Bólya József. Budapest 2002. 6–8. 				

<ul style="list-style-type: none"> ▪ <i>Répertoire de la poésie hongroise ancienne.</i> Manuel de correction d'erreurs dans la base de données. Paris 1992. I-II. (ad corpus poetarum) ▪ Szabolcsi Bence: <i>A magyar zene évszázadai.</i> Tanulmányok I. A középkortól a XVII. századig. Sajtó alá rend.: Bónis F. Bp., 1959 - Tinódi zenéje A Tinódi dallamok hasonmásával és átíratával. 39-100., A XVI. sz. magyar históriás zenéje. A Hoffgreff-énekeskönyv dallamainak kritikai kiadásával. 101-156. ▪ Szendrei Janka - Dobszay László - Rajeczky Benjamin: XVI-XVII. századi dallamaink a népi emlékezetben I-II. Akadémiai Kiadó, Budapest 1979. ▪ Varjas Béla: A reformáció énekirodalma. A magyar irodalom története 1600-ig. A magyar irodalom története I. (Szerk.: Klaniczay T.), Bp. 1964, 311.-
--

VPPGW80 - KATECHETIKA 1.				
Tantárgy felelőse: Dr. Németh Dávid	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja:
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere:
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
A katechetika tárgy a gyülekezetben folyó olyan pedagógiai tevékenységek elméleti és gyakorlati kérdéseit taglalja, amelyek az iskolai és iskola-rendszerű gyülekezeti hitoktatás feladatkörén kívül esnek. Ide tartoznak a gyermekmunka, a konfirmációi előkészítő, az ifjúsági munka és a felnőttoktatás legkülönbözőbb alkalmai. Ezeknek a feladatoknak a szakszerű ellátásához nyújt elméleti és gyakorlati ismereteket a kurzus. Ma gyülekezetpedagógiának nevezik ezt a gyakorlati részdiszciplínát.				
<i>A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
<ol style="list-style-type: none"> 1. A gyülekezet pedagógiai feladatai 2. Gyermek a családban 3. Nevelői attitűdök 4. Nehézségek a családi nevelésben 5. A konfirmáció története és aktuális problémái 6. A konfirmációi oktatás tartalma 7. A konfirmációi oktatás módszertana 8. Az ifjúság vallásossága 9. Csoportmódszerek az ifjúsági munkában 10. A felnőttoktatás alkalmai a gyülekezetben 				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
Zárthelyi dolgozat: F. J. Mönks – A.M. Knoers, Fejlődéslélektan, Budapest 2004. c. könyv tartalmi ismeretének a felmérésére.				
<i>Kötelező irodalom:</i>				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Imre Lajos, Katechetika, Bp. 1941. ▪ Enyedy Andor, A magyar református kátéirodalom, Budapest, 1928. ▪ Farkas Ignác, Katechetikai alapvetés, Csikesz Sándor emlékkönyv 3. ▪ Csikesz Sándor, A valláspedagógia igazi válsága, Csikesz Sándor emlékkönyv 3. ▪ Dr. Gyökössy Endre, Hogyan tartsunk gyermekbibliaórát, Budapest 1992. ▪ Dr. Gyökössy Endre, Pszichokatechetikai problémák, Theológiai Szemle 1980, 39. ▪ Dr. Boross Géza, Katechetika (jegyzet) 				
<i>Ajánlott irodalom:</i>				

DOERW18 - HITVALLÁSISMERET 1.			
Tantárgy felelőse: Dr. Szűcs Ferenc	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -----

Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere:
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
A Heidelbergi Káté (HK) és a II. Helvét Hitvallás (HH) alapján bevezetés a bibliai és rendszeres teológiai gondolkodásba. A hitvallások struktúráját követve a hallgatók megismerkednek a tantételek klasszikus reformátori, valamint modern teológiai megközelítésével, problematikájával.				
<i>A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Hit és hitvallás. HK 21-24 2. Isten kijelentése és a Szentírás. HH I-II 3. Az egyetlen vigasztalás és a HK néhány jellegzetessége. HK 1-5 4. Az ember nyomorúsága, az eredendő bűn és szabad akarat kérdése. HK 6-9, 11-14, HH VIII-IX 5. A szabadító személye. HK 15-19, HH XI 6. A Szentháromság Isten HK 25, HH III 7. A teremtő, mindenható Atya, a látható és láthatatlan világ HK 26, HH XI 8. A gondviselő Isten HK 27-28, HH VI 9. Krisztus hármassága a miénk HK 31-34 10. Krisztus útja a megaláztatástól a felmagasztalásig HK 35-37, 40-46, 49, 52 11. A Szentlélek és az egyház. HK 53-55. HH XVII-XVIII 12. Isten kegyelmi kiválasztása és a megigazulás, megszentelődés. HK 60-62.64. HH X.XV-XVI 13. A Sákramentumok: a szent keresztség. HK 65-66.68.69.71-72.74. HH XIX.XX 14. Az úri szent vacsora. HK 75-78.81. HH XXI. 15. A kulcsok hatalma HK 83-85. 16. A bűnbánat és megtérés HK 88-91. 17. Isten törvénye. HK 92-93. HH XII. 18. A Tízparancsolat: Az első kőtábla parancsolatai HK 94.96.99.101.103 19. A második kőtábla parancsolatai HK 104-105.108.110.112-114. 20. Az imádkozásról HK 116. HH XXIII.-XXVII. 21. A hitvallások különleges összefüggései 				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
A kijelölt kérdés-feleletek szó szerint, a fejezetek tartalmilag megtanulandók				
<i>Kötelező irodalom:</i>				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Szűcs Ferenc: <i>Hitvallásismeret</i>. Budapest, 1995 ▪ <i>A Heidelbergi Káté – A Második Helvét Hitvallás</i>. Budapest, 1981 				
<i>Ajánlott irodalom:</i>				

VPPGW53 - NEVELÉSTÖRTÉNET				
Tantárgy felelőse: Dr. Bodonyi Edit	Féléves óraszám: L: 10	Kredit:	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere: Szóbeli vizsga
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
A kurzus a nevelés és oktatás ma is aktuális kérdéseinek, problémáinak történeti szempontú elemzésével a hallgatók kritikai gondolkodásának fejlődéséhez és történeti ismeretnek bővüléséhez járul hozzá. A tantárgy célja, hogy a hallgatók képesek legyenek a különböző korok nevelési eszményeinek, módszereinek, az oktatás helyzetének, fejlődésének, problémáinak kritikus, történeti szempontokat figyelembe vevő elemzésére, értelmezésére. A kurzus az emberi társadalom fejlődéstörténetének egymást követő korszakaiban követi nyomon a mai oktatásügy és pedagógia problémáinak változását, történeti megjelenését és aktuális elemzését. Az ezekkel való megismerkedés egyrészt elősegíti a hallgatók történeti szemléletmódjának, kritikai gondolkodásának				

fejlődését, másrészt arra ösztönzi őket, hogy saját nevelésfelfogásuk kialakulása, kialakítása során is igényeljék a reflektív viszonyulást. A tantárgy célja továbbá, hogy a tanár szakos hallgatókat hozzásegítse a tanárképzés más tárgyaiban is megjelenő fogalmak és szakkifejezések pontos, szakszerű használatára.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

1. Az ókori nevelés eszményeinek és intézményeinek változásai. Folyamvölgyi kultúrák, írnokekészítés. Arisztotelész, Platón, Szókratész felfogása a nevelésről. Iskoláztatás az ókori Görögországban és Rómában.
2. Középkor: Szent Ágoston gyermekképe. Klerikus nevelés, az iskoláztatás kezdetei, iskolatípusok. A középkori egyetemek, a műveltség rendszere. Világi nevelés a középkorban: céhek, lovagok. A magyar iskolák születése.
3. Reneszánsz embereszmény – reneszánsz nevelés. Humanista gondolkodók a nevelésről. A városi iskolák kialakulása. Reformáció és reneszánsz kapcsolata. A világi értelmiség kialakulása.
4. A reformáció nevelésügye. Luther, Kálvin, Melancthon. A református kollégiumi rendszer. Új iskolatípusok. A wittenbergi tanrendszer. Református kollégiumok Magyarországon. Comenius és Apáczai Csere János. Az ellenreformáció nevelésügye. Jezsuita oktatás. Ratio Studiorum. Pázmány Péter, nagyszombati egyetem.
5. Korai felvilágosodás: Locke, Bacon, Helvetius. A felvilágosodás hatása a neveléstudományra és az iskolaügyre. A pedagógia tudománnyá válása. Herbart. Rousseau felfogása a gyermekről. Emil. Rousseau hatása a pedagógiai gondolkodásra. Pestalozzi.
6. A modern európai közoktatási rendszerek kialakulása. A magyar oktatásügy alakulása a reformációtól az Eötvös-féle népiskolai törvényig. A Ratio Educationis.
7. A XIX. század legfontosabb gondolatai a nevelésről. A reformpedagógia filozófiai gyökerei. Dewey, Waldorf, Freinet, Montessori, Jenaplan. Magyar reformpedagógiai kezdeményezések.
8. Az elméleti pedagógia legfontosabb irányzatai a XX. században. A szellemtudomány, a kultúrpedagógia és a neokantiánusok hatása a pedagógiára. Szociológiai és pszichológiai elméletek hatásai.
9. A magyar pedagógia és iskolaügy alakulása 1848-tól 1945-ig. Eötvös József, Klebelsberg, Fináczy, Prohászka, Imre Sándor. Oktatási törvények.
10. A magyar oktatásügy alakulása 1945-től 1989-ig. Oktatási törvények. A posztmodern ember születése – nevelési kérdések és problémák az ezredfordulón. Az egyházak szerepe a mai oktatásügyben.

Évközi tanulmányi követelmények:

A hallgatók az előadásokon aktív figyelemmel vesznek részt.

Kötelező irodalom:

- Mészáros István – Németh András – Pukánszky Béla (2002): Bevezetés a pedagógia és az iskoláztatás történetébe. Osiris Kiadó, Budapest
- Mészáros István – Németh András – Pukánszky Béla (2004): Neveléstörténet. Szöveggyűjtemény. Osiris Kiadó, Budapest

Ajánlott irodalom:

- Balogh László (1996, szerk.): 1000 éves a magyar iskola. Korona Kiadó, Budapest
<http://www.ppk.elte.hu/reformpedagogia>
- Németh András – Skiera, E. (2000): Reformpedagógia és az iskola reformja. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
- Németh András – Pukánszky Béla (2004): A pedagógia problémátörténete. Gondolat Kiadó, Budapest
- Németh András – Boreczky Ágnes (1997): Nevelés, gyermek, iskola. Eötvös József Kiadó, Budapest
- Pukánszky Béla (2001): A gyermekkor története. Műszaki Könyvkiadó, Budapest

VPPGW54 - NEVELÉSTAN

Tantárgy felelőse: Dr. Bodonyi Edit	Féléves óraszám: L. 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere: Szóbeli vizsga

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A tárgy a nevelés és oktatás ma is aktuális kérdéseinek, problémáinak tárgyalásával hozzájárul a hallgatók kritikai gondolkodásának fejlődéséhez. A tantárgy célja, hogy képesek legyenek saját koruk nevelési

eszményeinek, módszereinek, problémáinak kritikus elemzésére, és a különböző értelmezésekre reflektálva kialakítsák saját nevelés-, oktatás- és iskolakoncepciójukat. A kurzus keretén belül a hallgatók megismerkednek a nevelélmélet alapvető fogalmaival, témaköreivel, problémáival. Különös hangsúly helyeződik a különböző világnézetekből kibomló különböző emberképek és az ezekhez kapcsolódó különböző nevelésfelfogások bemutatására, ezen túl kiemelt szerepet kap a biblia emberkép és az erre épülő református nevelés alapelveinek ismerete. A tantárgy további célja, hogy a hallgatókat megismertesse a nevelést meghatározó tényezőkkel, az azokat feltáró megismerési módokkal, a nevelési folyamattal, annak módszereivel és a nevelési tartományokkal.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

A tantárgy által közvetített ismeretek képessé teszik a hallgatókat a tanulók megismerésére, a pedagógiai folyamat elemzésére, értékelésére, nevelési stratégia kidolgozására, szakmai együttműködésre és kommunikációra.

Főbb témakörök:

1. A nevelés fogalma. Antropológia és nevelés. Az emberkép és a világkép összefüggése, változása a nevelés történetében. Az embereszmény.
2. Nevelési modellek. Bibliai antropológia, protestáns emberkép.
3. Az öröklés és a nevelés problematikája.
4. A szocializáció, perszonalizáció, nevelés, oktatás fogalma, ezek egymáshoz való viszonya.
5. A gyermekkor változó szinterei, ezek történeti alakulása. A család mint nevelési szintér, a gyermek helye a családban. A gyermekhez való viszony változása a középkortól napjainkig.
6. Az iskola funkciói.
7. A nevelés folyamata és módszerei.
8. A keresztyén értékek értelmezése a pedagógiai folyamatban.
9. Nevelési tartományok.
10. Az iskolai interakciók és kommunikációs folyamatok sajátosságai. A család és iskola kapcsolatának jelentősége, a kapcsolattartás tartalma, formái.
11. A hátrányos társadalmi helyzetből fakadó nehézségek és az iskolai kudarc közötti általános összefüggések.

Évközi tanulmányi követelmények:

Saját pedagógiai hitvallás elkészítése.

Egy tanulóval készített interjú elkészítése vagy egy iskolai konfliktus elemzése.

Szabadon választott nevelélméleti témához bibliográfia összeállítása vagy egy pedagógiai periodika bemutatása.

Kötelező irodalom:

- Bábosik István (1998): A nevelés folyamata és módszerei. Okker Kiadó, Budapest
- Kron, Friedrich W. (1997): Pedagógia. Osiris Kiadó, Budapest
- Zrinszky László (2002): Nevelélmélet. Műszaki könyvkiadó, Budapest

Ajánlott irodalom:

- Balla Gábor Tamás (1995): Nevelésszociológiai ismeretek. Gödöllő
- Németh András – Boreczky Ágnes (1997): Nevelés, gyermek, iskola. Eötvös József Kiadó, Budapest
- Zrinszky László (2000): Iskolaelméletek és iskolai élet. Okker Kiadó, Budapest

VPPGW61 - PSZICHOLÓGIA 1. (A SZEMÉLYISÉG FEJLŐDÉSE)

Tantárgy felelőse: Fodorné Dr. Földi Rita	Féléves óraszám: L: 15	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: őszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A személyiség fejlődésének megismerése a személyiséglélektan alapvető elméleteinek, irányzatainak tükrében, melyek az emberi magatartás megértésének lehetséges útjaként, a teljes személyiség funkcionális vizsgálatára irányulnak. Az ismeretszerzés középpontjában olyan személyiséglélektani modellek állnak, melyek ismerete megalapozza a későbbi stúdiumokat, hozzájárulva a tanárjelöltek emberképének formálásához.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

1. A személyiség alapegységei: típusanak. A típuskutatás történeti áttekintése. Alkati és funkcionális tipológiák. A tipológiák és a személyiségelméletek különbözősége.
2. A személyiségelméletek általános jellemzői, fő nézőpontok. „Erő-irányzatok” a személyiségpszichológiában.
3. Sigmund Freud pszichoanalitikus elmélete, a freudi személyiségmodell. A személyiség dinamikája és fejlődése. A pszichoanalízis mint tudomány, elmélet és módszer. A pszichoanalízis kritikája.
4. Carl Gustav Jung analitikai pszichológiája. Jung elméletének alapfogalmai. A psziché természete és szerkezete. A tudat funkciói, pszichés dinamika. A személyiség fejlődése, az individuációs folyamat.
5. Alfred Adler individuálpszichológiája. Az adleri személyiségelmélet alapfogalmai. A nevelés individuálpszichológiai szemlélete.
6. Erik Erikson pszichoszociális fejlődéselmélete. Az identitás fogalma és vetületei. Krízispotenciálok mint központi feladatok. Epigenetikus szakaszok a fejlődésben.
7. Erich Fromm humanisztikus pszichoanalízise: egzisztenciális szükségletek, a karakter fogalma, szeretetfilozófiája és a szabadság problematikája.

Évközi tanulmányi követelmények:

Kiemelten foglalkozunk az elméleti modellek gyakorlati életben való megjelenésének, alkalmazásának lehetőségeivel. A hallgatók személyes tapasztalatainak megosztásával folyamatosan reflektálunk a lelkeszi, vallásánári és hitoktatói munkában való felhasználási lehetőségekre, segítve a pályaszocializációt.

Kötelező irodalom:

- Carver C.S., Scheier M.F. (1998): Személyiségpszichológia, Osiris, Budapest
- Atkinson (szerk.) (1995): Pszichológia, Osiris-Századvég, Bp., (a többi kiadás is jó)

Ajánlott irodalom:

- Halász L., Marton M. (szerk., 1978): Típusanak és személyiségvonások, Gondolat, Budapest
- Mirnics Zs. (2006): A személyiség építőkövei, egyetemi jegyzet, HEFOP, Budapest,
- Szakács F., Kulcsár Zs. (szerk.) (1980 és 1996): Személyiséglélektani szöveggyűjtemény. Elméleti irányzatok II., Tankönyvkiadó, Budapest
- Marton M. (szerk.): Típusanak és személyiségvonások, 5-37.o., Gondolat Könyvkiadó, Bp., 1978.
- S. Freud: Bevezetés a pszichoanalízisbe, Gondolat Könyvkiadó, Bp., 1988.
- Esszék, Gondolat Könyvkiadó, Budapest, 1988.
- A halálösztön és az életösztön, Múzsák Közművelődési K., Bp., 1991.
- C. G. Jung: Analitikus pszichológia, Göncöl Kiadó, Budapest, 1991.
- Bevezetés a tudattalan pszichológiájába, Európa Kiadó, Budapest, 1990.
- Az ember és szimbólumai, Göncöl Kiadó, Budapest, 1991.
- A lélektani típusok, Európa Kiadó, Bp., 1988.
- A. Adler: Életünk jelentése, Kossuth Könyvkiadó, Bp., 1994.
- Hall-Lindzey: Alfred Adler, In.: Szakács F.—Kulcsár Zs. (szerk.), Személyiséglélektani szöveggyűjtemény II., 76-87.o., Tankönyvkiadó, Bp., 1981.
- Erik Erikson: Az emberi fejlődés nyolc szakasza, In.: Szakács F.—Kulcsár Zs. (szerk.), Személyiséglélektani szöveggyűjtemény II., 160-175.o., Tankönyvkiadó, Bp., 1981.
- A fiatal Luther és más írások, Gondolat Könyvkiadó, Bp., 1991.
- E. Fromm: A szeretet művészete, Helikon kiadó, Bp., 1984.
- Hall-Lindzey: Erich Fromm, In.: Szakács F.—Kulcsár Zs. (szerk.), Személyiséglélektani szöveggyűjtemény II., 87-91.o., Tankönyvkiadó, Bp., 1981.
- Menekülés a szabadság elől, Akadémiai Kiadó, Bp., 1993.

VPPGW64 - ÁLTALÁNOS DIDAKTIKA 1.

Tantárgy felelőse: Dr. Bodonyi Edit	Féléves óraszám: L: 15	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere: Szóbeli és/vagy írásbeli vizsga
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				

A kurzus során a hallgatók korábbi pedagógiai és pszichológiai tapasztalataira és élményeire építve az oktatáshoz kapcsolódó ismereteket bővítjük. Célja a hallgatók gyermekszemléletének és az oktatás egészéről vallott felfogásának formálása, felkészítés a tudatos tanári szerepvállalásra. Emellett célja a hallgatók oktatási folyamatról kialakított szemléletének formálása, módszertani repertoárjának kialakítása, a kompetenciák fejlesztését előtérbe helyező, differenciált oktatási folyamatok tervezéséhez, szervezéséhez, lebonyolításához és értékeléséhez, hatékony tanulást segítő, korszerű tanulási környezet kialakításához kapcsolódó elméleti ismeretek nyújtása.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

1. Tanítás és tanulás. Tanulásméleti koncepciók, ezek pedagógiai konzekvenciái, megjelenése az iskolai gyakorlatban.
2. A tanulás tanítása, a tanulás didaktikai értelmezése. Tanulási stratégiák, stílusok, technikák. A gondolkodás tanítása.
3. Tanulás és motiváció. Motivációs elméletek, motiváció és tanulói énkép kapcsolata.
4. A tananyag változásai, fejlődése. A tananyag kiválasztás kérdései ma, a tudás társadalmi meghatározottsága. A kompetencia fogalma, értelmezése.
5. Az oktatás célrendszere és a tanítás tervezése. Az oktatás dokumentumai.
6. Pedagógiai tervezési feladatok: A tanterv. Tantervi műfajok és típusok. A NAT. Helyi pedagógiai program, helyi tanterv. Tanterv Magyarországon és Európában. A rejtett tanterv. Tanmenet, tematikus terv, óraterv, projektterv, epochális tervezés.
7. A tanulók megismerésének általános kérdései. Fő fejlődési szakaszok. Differenciálás, integráció, inklúzió.
8. A differenciálás speciális célcsoportjai: Tanulási nehézségekkel küzdő gyerekek, különleges pedagógiai bánásmódot igénylő tanulók. A hátrányos helyzet. Az iskolai szorongás.
9. A tehetséges tanulók. A tehetséggondozás elméleti háttere.
10. A tanulást segítő környezet kialakítása. Iskolai tér, eszközök és módszerek
11. Szervezeti keretek, szervezési módok, munkaformák, módszerek. Új eljárások az oktatás szervezésében: kooperatív tanulás, team-teaching, individualizált munkaformák, projekt. A módszerek kiválasztásának alapelvei. Tanári vezetésre épülő módszerek: Előadás, magyarázat, szemléltetés. Tanulói tevékenységre épülő módszerek. Kooperatív tanulás. Kooperáció, verseny, játék.
12. A taneszközök változásai. Digitalizált tananyag. Számítógép használata az oktatásban. A taneszközök kiválasztásának alapelvei.
13. Értékelés. Diagnosztikus, formatív és szummatív értékelés. A teljesítmények mérése. Az érvényesség és megbízhatóság. Önértékelés fejlesztése.

Évközi tanulmányi követelmények:

Kötelező irodalom:

- Falus Iván (2004, szerk.): *Didaktika*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest
- Veszprémi László (2000): *Didaktika*. APC-Stúdió, Gyula

Ajánlott irodalom:

- Csapó Benő (2002): *Az iskolai műveltség*. Osiris kiadó, Budapest.
- Csapó Benő (2003): *A képességek fejlődése és iskolai fejlesztése*. Akadémiai kiadó, Budapest.
- Golnhofér Erzsébet – M. Nádasi Mária (1993): *Készülünk a vizsgáztatásra*. Korona, Budapest.
- Halász Gábor (2005): *Fejlesztő értékelés*. OKI, Budapest.
- Hunyady Györgyné – M. Nádasi Mária (2000): *Pedagógiai tervezés*. Comenius Bt., Pécs.
- Spencer, K. (2004): *Kooperatív tanulás*. Ökonet kiadó, Budapest.
- M. Nádasi Mária (2001): *Adaptivitás az oktatásban*. Comenius Bt. Pécs.
- Nahalka István (2002): *Hogyan alakul ki a tudás a gyerekekben? Konstruktivizmus és pedagógia*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.

VPPGW57 - EGYHÁZI ÉS GYÜLEKEZETI KOMMUNIKÁCIÓ

Tantárgy felelőse: Dr. Németh Dávid	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: ----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása:	Meghirdetés féléve:	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy

	kötelező	ősz	Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere: Házi dolgozat, zárthelyi dolgozat
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
A vallás tanár üzenetközvetítő személy. Küldetését akkor töltheti be eredményesen, ha a közvetlen emberi kommunikáció kínálta lehetőségekkel megtanul tudatosan élni, és képes konstruktívan kezelni, illetve kiküszöbölni az elkerülhetetlenül fellépő kommunikációs zavarokat. Az ehhez szükséges ismeretek gyarapításához és képességek fejlesztéséhez kíván hozzájárulni ez a kurzus. A hallgatók különböző felekezetek istentiszteletein és gyülekezeti alkalmain megadott szempontok szerint megfigyeléseket végeznek a kommunikáció jellegzetességeivel kapcsolatosan, melyről írásos beszámolót készítenek.				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Az egyház mint communio sanctorum 2. Hitmódok és kommunikációs stílusok a gyülekezetben 3. A gyülekezet (egyház) struktúrája és működése 4. Hallgatói beszámolók 5. A vallásosság nyelvi és rituális kifejezési formái 6. A prédikáció mint kommunikáció 7. Meditáció és imádság 8. Hallgatói beszámolók 9. A lelkigondozói kommunikáció sajátosságai 10. Valláspedagógiai kommunikáció 11. Hallgatói beszámolók 				
Évközi tanulmányi követelmények:				
Hospitálási jegyzőkönyv beadása Zárthelyi dolgozat				
Kötelező irodalom:				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ H.-Ch. Piper, A kommunikáció tanulása a lelkigondozásban és a prédikálás terén, Debrecen 1999. ▪ F. Schweitzer, Vallás és életút, Budapest 1999. ▪ Ch. Thomann/ F. Schulz von Thun, Tisztázó beszélgetések, Budapest 1992. ▪ J. Ries (szerk.), A szent antropológiája, Bp. 2003. ▪ Hézsér G., Pasztorálpszichológiai szempontok az istentisztelet útkereséséhez, Bp. 2005. 				
Ajánlott irodalom:				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ R. Otto, A szent, Bp. 1997. ▪ F. Schulz von Thun, Miteinander reden 1-3. 2002. ▪ W. Simon, Grundlagen der Kommunikation, Offenbach 2004. ▪ K. H. Delhees, Soziale Kommunikation, Opladen 1994. ▪ J. M. Sautter, Spiritualität lernen, Neukirchen-Vluyn 2004. ▪ R. Hajduk, Die seelsorgliche Dimension der Predigt, St. Ottilien 1995. ▪ M. Klessmann, Pastoralpsychologie, Neukirchen-Vluyn 2004. 				

BTHBW02 - BIBLIKUS SZIGORLAT 1. (ŐSZ. ÍRÁSMAGYARÁZAT, ŐSZ. BIBLIAI TEOLÓGIA)				
Tantárgy felelőse: Dr. Zsengellér József	Féléves óraszám: L: 0	Kredit: 0	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve:	Értékelés módja: Szigorlat
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere:

BTHBW03 - BIBLIKUS SZIGORLAT 2. (ŰSZ. ÍRÁSMAGYARÁZAT, ŰSZ. BIBLIAI TEOLÓGIA)				
Tantárgy felelőse: Dr. Zsengellér József	Féléves óraszám: L: 0	Kredit: 0	Előtanulmányi kötelezettség: -----	

Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve:	Értékelés módja: Szigorlat
			Ajánlott félév: I.	Értékelés módszere:

II. félév

VPPGW63 - VALLÁSPEDAGÓGIA				
Tantárgy felelőse: Dr. Németh Dávid	Féléves óraszám: L: 15	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettség: VPPGW54 - Neveléstan	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere: Szóbeli vizsga
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
A tantárgy vizsgálja a vallásosság jelentőségét az egyén és a társadalom életében, a vallásosság alakulásának életkori sajátosságait, valamint a vallási szocializáció hatásait. Rámutat a vallásosság fejlesztésének pedagógiai lehetőségeire, sorra veszi azokat a célokat és feladatokat, amelyeket a keresztyén nevelésnek be kell töltenie.				
<i>A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
<ol style="list-style-type: none"> Vallás és vallásosság Vallás és hit A vallásosság élettörténeti fejlődése I. A vallásosság élettörténeti fejlődése II. A vallástanár személye Vezetői attitűdök Az érett vallásosság ismérvei Pedagógiai alapfogalmak valláspedagógiai megközelítésben I. Pedagógiai alapfogalmak valláspedagógiai megközelítésben II. A keresztyén nevelés feladatai A keresztyén nevelés céljai A valláspedagógia története A valláspedagógia főbb koncepciói 				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
<i>Kötelező irodalom:</i>				
<ul style="list-style-type: none"> Boross G., Bevezetés a valláspedagógiába (jegyzet) Pálhegyi Ferenc, Pedagógiai kalauz, Budapest 1997. Németh Dávid, Hit és nevelés, Budapest, 2002. 				
<i>Ajánlott irodalom:</i>				
<ul style="list-style-type: none"> H. Schmidt, Leitfaden Religionspädagogik, Stuttgart 1991. G.R. Schmidt, Religionspädagogik, Göttingen 1993. Ch. Grethlein, Religionspädagogik, Berlin, New York 1998. J. Kunstmann, Religionspädagogik, Tübingen-Basel 2004. 				

VPPGW46 - VALLÁSDIDAKTIKA I. (SZAKMÓDSZERTAN)				
Tantárgy felelőse: Dr. Németh Dávid	Féléves óraszám: L: 15	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév:	Értékelés módszere:

			II.	Szóbeli vizsga, írásbeli beadvány
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
A hit- és erkölcstan tantárgy oktatásának didaktikai kérdéseit tárgyalja. Áttekintést nyújt azokról a didaktikai elméletekről, amelyek a vallásdidaktikára leginkább hatottak. Megismertet a vallásoktatás tantervi koncepcióival, bevezet a tanmenet készítésének feladatába és az óra-előkészítés mozzanataiba. Részletesen foglalkozik a különböző típusú tananyagok feldolgozásának elvi kérdéseivel és módszereivel.				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. A vallásdidaktika feladata 2. Főbb didaktikai koncepciók I. 3. Főbb didaktikai koncepciók II. 4. A tantervkészítés alapelvei 5. Oktatási célok a vallásitanításban 6. Az óra-előkészítés lépései 7. Az óra felépítése 8. A bibliatanítás didaktikai elvei 9. A bibliatanítás céljai 10. A bibliai tananyag oktatásának módszerei I. 11. A bibliai tananyag oktatásának módszerei II. 12. A bibliai tananyag oktatásának módszerei III. 				
Évközi tanulmányi követelmények:				
Házi dolgozat				
Kötelező irodalom:				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ K. Tamminen et al., Hogyan tanítsunk hittant, Bp. 1998 ▪ Bodó S., ifj. Fekete Károly, Katechetikai és valláspedagógiai szöveggyűjtemény, Debrecen, 1998. ▪ Németh Dávid/Kaszó Gyula (szerk.), Vallásdidaktikai szöveggyűjtemény, Budapest, 2000 				
Ajánlott irodalom:				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ H. Lehnhard (Hg.), Arbeitsbuch Religionsunterricht, Gütersloh 1996 ▪ F. Weidmann (Hg.), Didaktik des Religionsunterrichts, Donauwörth, 1997 ▪ J. Frisch, Leitfaden Fachdidaktik Religion, Düsseldorf 1992 ▪ R. Lachmann – G. Adam – W. Ritter, Theologische Schlüsselbegriffe, Göttingen 1999 ▪ G. Hilger et al., Religionsdidaktik, München, 2001. ▪ Religionsdidaktik. Jahrbuch der Religionspädagogik, Bd. 18., Neukirchner-Vluyn, 2002. ▪ G. Adam/R. Lachmann (Hg.), Methodisches Kompendium für den Religionsunterricht 1.-2., Göttingen, 2002. ▪ Ch. Grethlein, Fachdidaktik Religion, Göttingen 2005. 				

VPPGW75 - SZAKMÓDSZERTANI SZEMINÁRIUM 1.				
Tantárgy felelőse: Dr. Németh Dávid	Féléves óraszám: L: 5	Kredit: 1	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere: Írásbeli beadvány
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
A szeminárium a szakmódszertani ismeretek gyakorlati alkalmazását célozza. A hallgatók megismerik az egyháztörténeti, hitvallásismereti és etikai középiskolai vallásoktatási tankönyveket, tanári segédkönyveket, és segédanyagokat, hospitálás által saját tapasztalatokat szereznek, tanmenetet készítenek, gyakorolják az óratervezés lépéseit, adott tananyagok szaktudományos és didaktikai elemzését, valamint az óravázlat készítés módjait. Módszertani bemutató gyakorlatok keretében egymás munkájának reflektálása.				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
<i>Az elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Képesség szakdidaktikai ismeretek önálló alkalmazása konkrét feladatok megoldásában 				

<ul style="list-style-type: none"> ▪ Csoportos munkában együttműködési képesség, ▪ Saját erősségek és gyengeségek felismerése és szükséges korrekciója ▪ Egymás munkájának értékelése és segítése <p><i>A tantárgy programja:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. Tankönyvismeret 2. Tanári segédkönyvek használata 3. Hospitálás (megfigyelési feladatokkal) 4. Hospitálási megfigyelések kiértékelése 5. Szaktudományos elemző munka meghatározott tananyaghoz 6. Didaktikai analízis készítése 7. Módszertani gyakorlatok és reflexiójuk 8. Segédanyagok felkutatása és használata 9. Oktatási segédeszközök használata 10. Óravázlat készítése, bemutatása megbeszéléssel
Évközi tanulmányi követelmények:
Házi dolgozat
Kötelező irodalom:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ 11. és 12. osztályos hittankönyvek és tanári segédkönyvek ▪ Egyháztörténeti, dogmatikai és etikai szakkönyvek, ▪ Módszer- és ötletgyűjtemények, ▪ Lexikonok
Ajánlott irodalom:

HIMGW11 - EGYHÁZI ÉNEK 2.				
Tantárgy felelőse: Dr. Papp Anette	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: HIMGW10 – Egyházi ének 1.	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere:
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
Az énekeskönyv részletes, gyakorlatias ismerete.				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
Tanulja meg az énekeskönyv kijelölt énekeit legalább egy versszakkal kívülről (az éneket jó ritmussal, tiszta intonációval, jó frazeálással sajátítsa el, szükség szerint a dallamot tudja más szövegre alkalmazni).				
Évközi tanulmányi követelmények:				
Kötelező irodalom:				
Ajánlott irodalom:				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ „...eleitől #ogva...” Tanulmányok a genfi zsoltárok énekléséről. ReZeM 1993. 7–12, 33–35. (47–52). ▪ Bourgeois, Loys: <i>A muzsika igaz útja</i>. Ford.: Jeney Zoltán. Budapest 2003. Olvasandó: Ferenczi Ilona utószavából: Louis Bourgeois, a zenész és zeneszerző. 65–68. ▪ Borsa Gedeon: Huszár Gál 1560. évi énekeskönyve, mint zenetörténeti emlék <i>Magyar Zene</i> 1976. 119-133. ▪ Borsa Gedeon: Huszár Gál 1560. évi énekeskönyve. <i>Irodalomtörténeti Közlemények</i> 1976., 367.-381. ▪ Czeglédy Sándor: Néhány megjegyzés Huszár Gál most megtalált énekeskönyvéről. <i>Református Egyház</i> 28 (1976), 174.-178. ▪ Czeglédy Sándor: Zur Geschichte der evangelischer Kantionalbücher in Ungarn. <i>Jahrbuch für Liturgik und Hymnologie</i> 8 (1963), 159.- ▪ Csomasz Tóth Kálmán: <i>A református gyülekezeti éneklés</i>. Református Egyházi Könyvtár XXV. (szerk.: dr. Budai Gergely) Budapest 1950. 9–14, 35–44. 				

- Csomasz Tóth Kálmán: *A református gyülekezeti éneklés*. Református Egyházi Könyvtár XXV. (szerk.: dr. Budai Gergely) Budapest 1950
- Csomasz Tóth Kálmán: *Dicsérvétek az Urat! - Tudnivalók énekeinkről*. Kálvin Kiadó, Budapest 1971.
- Csomasz Tóth Kálmán: *A 16. század magyar dallamai*. Akadémiai Kiadó, Budapest 1958.
- Csomasz Tóth Kálmán-Papp Géza: *A magyar egyházi népének vázlatos története*. *IAH Bulletin* 11. 6-31. Újabb kiadása: *Hagyomány és haladás*. Budapest 2003. 778-797.
- Dobszay László: *A magyar népének I*. Veszprém 1995.
- Dobszay László: *A magyar egyházzene-történet forrásai*. Budapest, 1999. [Egyházzenei füzetek I/8. Kiadja: A Liszt Ferenc Zeneművészeti Főiskola Egyházzenei Tanszéke és a Magyar Egyházzenei Társaság]
- Dobszay László: *A népének hazai története*. Tények és tanulságok. *Vigilia* 37 (1972) 4.sz. 2-12.
- H. Hubert Gabriella: *A régi magyar gyülekezeti ének*. Universitas Kiadó 2004.
- Jenny, Marcus: *A reformátusok hozzájárulása a 16-17. századi gyülekezeti énekhez és egyházzenehez*. *Magyar Egyházzene* II/4.
- Kálvin János: *Előszó a Zsoltárokhoz*. *Zsoltár* I/4. (1994) 2–3. vö.: Kálvin János: *A keresztyéneknek...* in: Goudimel, Claude: *Zsoltárok 1565*. Közreadja: Bólya József. Budapest 2002. 6–8.
- *Répertoire de la poésie hongroise ancienne*. Manuel de correction d'erreurs dans la base de données. Paris 1992. I-II. (ad corpus poetarum)
- Szabolcsi Bence: *A magyar zene évszázadai*. Tanulmányok I. A középkortól a XVII. századig. Sajtó alá rend.: Bónis F. Bp., 1959 - Tinódi zenéje A Tinódi dallamok hasonmásával és átíratával. 39-100., A XVI. sz. magyar históriás zenéje. A Hoffgreff-énekeskönyv dallamainak kritikai kiadásával. 101-156.
- Szendrei Janka - Dobszay László - Rajeczky Benjamin: *XVI-XVII. századi dallamaink a népi emlékezetben I-II*. Akadémiai Kiadó, Budapest 1979.
- Varjas Béla: *A reformáció énekirodalma*. A magyar irodalom története 1600-ig. A magyar irodalom története 1. (Szerk.: Klaniczay T.), Bp. 1964, 311.-

VPPGW81 - KATECHETIKA 2.

Tantárgy felelőse: Dr. Németh Dávid	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: VPPGW80 – Katechetika 1.	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere:
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
A katechetika tárgy a gyülekezetben folyó olyan pedagógiai tevékenységek elméleti és gyakorlati kérdéseit taglalja, amelyek az iskolai és iskola-rendszerű gyülekezeti hitoktatás feladatkörén kívül esnek. Ide tartoznak a gyermekmunka, a konfirmációi előkészítő, az ifjúsági munka és a felnőttoktatás legkülönbözőbb alkalmai. Ezeknek a feladatoknak a szakszerű ellátásához nyújt elméleti és gyakorlati ismereteket a kurzus. Ma gyülekezetpedagógiának nevezik ezt a gyakorlati részdiszciplínát.				
<i>A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
<ol style="list-style-type: none"> 1. A gyülekezet pedagógiai feladatai 2. Gyermek a családban 3. Nevelői attitűdök 4. Nehézségek a családi nevelésben 5. A konfirmáció története és aktuális problémái 6. A konfirmációi oktatás tartalma 7. A konfirmációi oktatás módszertana 8. Az ifjúság vallásossága 9. Csoportmódszerek az ifjúsági munkában 10. A felnőttoktatás alkalmai a gyülekezetben 				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
<i>Kötelező irodalom:</i>				

- Imre Lajos, Katechetika, Budapest 1941.
- Enyedy Andor, A magyar református kátéirodalom, Budapest, 1928.
- Farkas Ignác, Katechetikai alapvetés, Csikesz Sándor emlékkönyv 3.
- Csikesz Sándor, A valláspedagógia igazi válsága, Csikesz Sándor emlékkönyv 3.
- Dr. Gyökössy Endre, Pszichokatechetikai problémák, Theológiai Szemle 1980, 39kk.
- Dr. Boross Géza, Katechetika (jegyzet)

Ajánlott irodalom:

- Ch. Grethlein, Gemeindepädagogik, Berlin-New York, 1994.
- K. Wegenast/G. Lämmermann, Gemeindepädagogik, Stuttgart 1994.
- V. Elsenbast (Hg.), Handbuch für die Arbeit mit Konfirmandinnen und Konfirmanden, Gütersloh, 1998.
- F. Schweitzer, Die Suche nach eigenem Glauben, Gütersloh, 1996.
- G. Adam/ R. Lachmann (Hg.), Neues Gemeindepädagogisches Kompendium, Göttingen 2008.
- G. Adam (Hg.) Zukunftswerkstatt Konfirmandenarbeit, Münster 2009.
- Ablonczy M., Útaid Uram mutasd meg.
- Bölcshöldi A., Ifjúsági 6X6.
- Bölcshöldi A., Tizenöt-let ifjúsági munkához.

VPPGW62 - PSZICHOLÓGIA 2. (PEDAGÓGIAI)

Tantárgy felelőse: Fodorné Dr. Földi Rita	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettség: VPPGW61 – Pszichológia 1. (A személyiség fejlődése)	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Kollokvium
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

Megismertetni a hallgatókat a szocializáció folyamatával, színtereivel és e folyamatot meghatározó főbb tényezőkkel. Bemutatni, hogy milyen lélektani törvényszerűségek érvényesülnek a különböző nevelési helyzetekben, és milyen módszerekkel és eszközökkel befolyásolhatja a nevelő fejlesztő módon és hatékonyan a személyiség kibontakozásának folyamatát.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

1. A család, mint elsődleges szocializációs színtér szerepe a fejlődésben, különös tekintettel a korai anyagyermek kapcsolataira, a leggyakoribb fejlődéskárosító szocializációs tényezőkre (kulcsfogalmak: újszülött és csecsemőkori kompetenciák; szeparáció Harlow féle majomkísérletek; kötődés Bowlby; kötődési mintázatok Ainsworth)
2. A kisdedkor jellemzői, a nevelői attitűdök összefüggése a személyiség fejlődésével (kulcsfogalmak: autonómia, kétely, szégyen, önkontroll, indulati szabályozás, dac Erikson; az Én fogalma, énkép, én-tudat, nemi identitás csírái; utánzás; kognitív fejlődés gyermekkorban szenzomotoros fejlődési szakasz Piaget)
3. Az óvodáskor jellemzői és a nevelői attitűdök összefüggése a személyiség fejlődésével (kulcsfogalmak: kezdeményezés, büntudat Erikson; lelkiismereti funkció megalapozása, én-ideál, Ödipusz konfliktus, identifikáció Freud; művelet előtti szakasz, artificializmus, finalizmus, animizmus, egocentrizmus, erkölcsi itéletalkotás Piaget)
4. A kisiskoláskor jellemzői és a nevelői attitűdök összefüggése a személyiség fejlődésével (kulcsfogalmak: teljesítmény, kisebbség, kompetencia érzés az intellektuális, szociális és fizikai képességekben Erikson; latencia Freud; konkrét műveleti szakasz, decentráció, konvencionális erkölcs Piaget)
5. A serdülőkor jellemzői és feladatai (kulcsfogalmak: identitás, szerepdiffúzió Erikson; moratórium, korai zárás Marcia; genitális fejlődés Freud; formális műveleti szakasz, Piaget; posztkonvencionális erkölcs Kohlberg; a társas kapcsolatok szerepe, vonatkoztatási csoport; devianciák: serdülőkori magatartási problémák, drog- és alkoholfüggőség serdülőkorban, serdülőkori bűnözés, öngyilkossági krízisek, a nemi identitás serdülőkori zavarai, szektajelenségek; serdülőkori pszichiátriai problémák, az abnormális viselkedés /evési zavarok: anorexia és bulimia, szorongásos betegségek, hangulatbetegségek, személyiségzavarok, szkizofrénia/)
6. Egyének és csoportok megítélése, személypercepció, attribúció, társas kapcsolatok, személyközi kapcsolatok,

a társas kapcsolatok zavarai; normaalakulás, csoportigazodás, szociometria, osztálytermi kommunikáció (tanár-diák viszony, tanári szerep)
Évközi tanulmányi követelmények:
Gyakorló lelkészekről, hitoktatókról lévén szó, különös hangsúlyt fektetünk a leggyakoribb serdülőkori, mentális és viselkedési problémák és kezelési módjaik megismerésére. Az elméletben elsajátított ismeretek gyakorlatban - terepen -, történő megvalósulásának megfigyelésére, a személyes tapasztalat ihlette élmények elemzésére.
Kötelező irodalom:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Atkinson: Pszichológia, Osiris- Századvég, 1995, és minden későbbi kiadás ▪ Bagdy Emőke: Családi szocializáció és személyiségzavarok. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest, 1995 ▪ F. Földi Rita: A pszichikus fejlődés problémái. OKKER, Budapest, 1999 ▪ F. Földi Rita: Hiperaktivitás és tanulási zavarok, Volán Humán Oktatási és Szolgáltató Rt., Bp., 2002 ▪ A DSM- IV diagnosztikai kritériumai. Zsebkönyv, Animula Egyesület, Budapest, 1997 ▪ Klein Sándor: Gyerekközpontú iskola, Edge 2000, Budapest 2002 ▪ Mérei Ferenc: Közösségek rejtett hálózata, Osiris, Budapest, 2000. október 17. ▪ P. Balogh Katalin & S. Gerencsik Eszter: Pedagógiai Pszichológia, Nemzeti Tankönyvkiadó, 2000 ▪ Aronson, Elliot: A társas lény, Budapest, 1987 ▪ Forgács József (J. P. Forgas): A társas érintkezés pszichológiája, Kairosz, é.n.
Ajánlott irodalom:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Erikson, Erik H.: Gyermekkor és társadalom, Osiris, Bp., 2002 ▪ Frenkl Sylvia – Rajnik Mária: Életesemények a fejlődéslélektan tükrében, Bp., 2000 ▪ Korherr, Edgar Josef: A valláspedagógia fejlődéslélektani alapjai, Szülők és Nevelők könyvespolca 7., Jel Könyvkiadó, é.n. 1998 után ▪ N. Kollár Katalin – Szabó Éva (szerk.): Pszichológia pedagógusoknak, Bp., 2004 ▪ Riemann, F.: A félelem alaptípusai, 1987

VPPGW65 - ÁLTALÁNOS DIDAKTIKA 2.				
Tantárgy felelőse: Dr. Bodonyi Edit	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: VPPGW53 – Neveléstörténet VPPGW54 – Neveléstan VPPGW64 – Általános didaktika 2.	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere: Szóbeli és/vagy írásbeli beszámoló
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
<p>A kurzus során tapasztalati tanulás történik, a pedagógiai elemeket a hallgatók saját tanulásukon keresztül ismerik meg. Célja az előadáson megszerzett ismeretekre építve az iskolai oktatáshoz kapcsolódó ismeretek, jártasságok, készségek bővítése, melyek a későbbi módszertani tanulmányokat megalapozzák, valamint a konkrét iskolai munka során a gyakorlatban is hasznosíthatók. A kurzus folyamán az ismeretszerzés, gyakorlás, rögzítés és részben az értékelés kooperatív módszerek alkalmazásával zajlik. Az egyes módszerek alkalmazására az óra folyamán reflektálunk, és azok alapján saját módszertárat kell elkészíteni a félév végére.</p> <p>A második félévben kiscsoportok vezetik a foglalkozást a résztvevők részére, melyet reflektív beszélgetés keretében közösen értékelünk. A felkészülés projekt keretében történik. A csoportok saját témájuk kapcsán közös tananyag-felületet (ún. wikit) készítenek, melyet közösen a csoport értékeli.</p>				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Tanuláselméletek, a természetes és az iskolai tanulás hasonlósága és különbségei. A tanulói tudás szerveződése és változása. A készségek és képességek fejlődése. 2. Az iskolai teljesítményeket meghatározó kognitív, affektív és szociális tényezők. A tanulás eredményességét alapvetően befolyásoló képességek, a nyelvi-kommunikációs és a tanulási képességek. 3. A kompetencia különböző értelmezési keretei. A transzfer és a problémamegoldás. A fogalmi megértést elősegítő tanulási-tanítási módszerek. 				

4. Az oktatás tartalmi szabályozása. Tanterv és vizsgarendszer.
5. A tanterv funkciói, típusai. A tananyag kiválasztását meghatározó társadalmi és kulturális tényezők, a tantervi szabályozás hazai gyakorlata.
6. A tanár tervezési tevékenységei: helyi tanterv készítése, tanmenet készítés; tématervezés (tematikus, epochális, projekt terv); óraterv készítés, felkészülés a tanítási órára.
7. Az egységesség és differenciálás jegyében megvalósuló oktatás jellemzői. Az integrált oktatás módszereinek és a lemaradó tanulók egyéni fejlesztési technikái.
8. A tanuló megismerése. Egyéni fejlesztési tervek készítése. Az önértékelés fejlesztése.
9. A tanítás, nevelés és tanulás kutatásának alapvető módszerei, adatelemzési eljárások. Az oktatási kísérletek szervezésének és az eredmények értékelésének alapvető technikái.
10. Tehetséggondozás és egyéni fejlesztés. Tehetségfelismerés, tehetséglejlesztés. Tutorálás.
11. Tanulási környezet kialakítása.
12. A differenciált tanulásszervezés, az egyéni és a csoportmódszerek, a személyre szóló tanítási módszerek, és ezek hatékony alkalmazásának feltételei, módjai. Taneszközök, digitális tananyag, IKT.
13. Prevenációs és korrekciós eljárások a fegyelmezett tanítási-tanulási körülmények biztosítása érdekében. A kognitív és a motivációs önszabályozás kialakításának jelentősége.
14. Az értékelés funkciói, tárgyai, szintjei, viszonyítási alapjai, módszerei és eszközei.
15. A tanulók tantárgyi teljesítményeinek értékelése (becslés, mérés, szóveges értékelés). Pedagógiai mérőeszközök készítése és használata. Vizsgarendszer, vizsgázás.

Évközi tanulmányi követelmények:

Kötelező irodalom:

- Falus Iván (2004, szerk.): *Didaktika*. Nemzeti Tankönyvkiadó, Budapest.
- Veszprémi László (2000): *Didaktika*. APC-Stúdió, Gyula.

Ajánlott irodalom:

- Csapó Benő (2002): *Az iskolai műveltség*. Osiris kiadó, Budapest.
- Csapó Benő (2003): *A képességek fejlődése és iskolai fejlesztése*. Akadémiai kiadó, Budapest.
- Halász Gábor (2005): *Fejlesztő értékelés*. OKI, Budapest.
- Hunyady Györgyné – M. Nádasi Mária (2000): *Pedagógiai tervezés*. Comenius Bt., Pécs.
- Kagan, Spencer (2004): *Kooperatív tanulás*. Ökonet kiadó, Budapest.
- M. Nádasi Mária (2001): *Adaptivitás az oktatásban*. Comenius Bt. Pécs.
- www.kre.hu/moodle: *Tanulás és tanítás*.

VPPGW58 – ÖNISMERETI GYAKORLAT

Tantárgy felelőse: Dr. Kaszó Gyula	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere: A gyakorlaton való részvétel és az írásbeli beadványok értékelése ötfokú skálán

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A vallásánárképzésen belül lehetőséget, teret és időt biztosítani az érdeklődő (vallásánári munkára készülő) hallgatók számára ahhoz, hogy – nem utolsósorban a választott hivatás vonatkozásában – elemezzék önértelmezésüket, alaposabban megismerjék személyiségüket, és önismeretüket tudatosan használják feladatuk betöltése közben.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

1. A motiváció
2. Az identitás
3. Életrajzunk meghatározó eseményei
4. Verbális és nonverbális kommunikációnk jellemzői

5. Problémás helyzetekben tanúsított viselkedésünk
6. Személyes értékrendünk
7. Viszonyulásunk a másik nemhez
8. Erőforrásaink és tartalékaink
Évközi tanulmányi követelmények:
Önismereti csoportban való aktív részvétel Olvasónapló és önreflexió készítése
Kötelező irodalom:
▪ Ld.: Ajánlott irodalom
Ajánlott irodalom:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ F. Várkonyi Zsuzsa: Tanulom magam, Balatonfenyves 2000. ▪ Horney, Karen: Selbstanalyse, 3. Aufl., München 1980. ▪ Rattner, Josef: Selbsterkenntnis und Menschenkenntnis, 2. Aufl., München 1975. ▪ Riemann, Fritz: Grundformen der Angst. Eine tiefenpsychologische Studie, München 1999 (1961). ▪ Rudas János: Delfi örökösei. Önismereti csoportok: elmélet, módszer, gyakorlat, 4. kiadás, h.n. 1990. ▪ Schick, Erich: Seelsorge an der eignen Seele. Geistliche Lebensregeln zur inneren Ordnung, Hamburg 1963. ▪ Thomas, Klaus: Selbstanalyse. Die heilende Biographie, ihre Abfassung und ihre Auswirkung, 2. verb. Aufl., Stuttgart 1976.

VPPGW73 - CSALÁDI KOMMUNIKÁCIÓ				
Tantárgy felelőse: Dr. Komlósi Piroska	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: ----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: II.	Értékelés módszere: Zh/házi dolgozat
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
Mélyebb betekintést adni a kommunikáció primer közegében való működésre. A közvetlen emberi kommunikáció szabályszerűségeinek a családi kapcsolatokban való speciális megjelenési formáit felismerni és jelentéseit mélyebben megismerni. A tapasztalati anyagot a teamekben elkészített családi videofelvételek elemzése fogja adni ehhez. Az elméleti háttér: a megadott ill. javasolt szakirodalom alapján.				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. A kommunikáció fejlődése és zavarai a családban 2. A diadikus és triadikus kommunikáció Bowen-i szemlélete 3. A család, mint kis csoport kommunikációs sajátosságai 4. Konfliktus kezelés a családban 5. Diszfunkcionális kommunikáció korrekciós lehetőségei 6. A Home video módszere <p>A hallgató a vonatkozó szakirodalom egyéni feldolgozása és csoportos diszkussziója, illetve módszertani demonstráció, oktatófilm megtekintése révén elméleti és gyakorlati ismereteket szerez a családon belüli kommunikációs formák értelmezéséről és elemzéséről, és ezek segítő kommunikációs gyakorlatában hasznosítani tudja.</p>				
Évközi tanulmányi követelmények:				
Videofelvétel elemzése megadott szempontok alapján, valamint egy 15 perces demonstrálandó anyag elkészítése.				
Kötelező irodalom:				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Bagdy Emőke (szerk.) : Párkapcsolatok dinamikája. Animula, 2002. ▪ Buda B.: „Double bind”. Magyar Pszichológiai Szemle, 1965. 22. 640–645. o. ▪ Buda B.: A közvetlen emberi kommunikáció szabályszerűségei. Animula, Bp. 2001. ▪ Cseh-Szombathy László: A házastársi konfliktusok szociológiája. Gondolat, Bp. 1985. 4-6.fej. ▪ Chapman, Gary: Családi összhangzattan. Harmat, Bp. 2001. <p style="margin-left: 40px;">Egymásra hangolva, „ Kamaszokra hangolva „</p>				

<p>Gyermekre hangolva „ Szólóban „ A szeretet másik arca – a harag. „</p> <ul style="list-style-type: none"> ▪ Schepers, G.- König, C.: Családi videotrénings. Animula, 2000.
Ajánlott irodalom:

III. félév

VPPGW47 – VALLÁSDIDAKTIKA II. (SZAKMÓDSZERTAN)				
Tantárgy felelőse: Dr. Németh Dávid	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: VPPGW46 – Vallásdidaktika I.	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: őszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere: Zh./Házi dolgozat
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
A hit- és erkölcs tan tantárgy oktatásának didaktikai kérdéseit tárgyalja. Áttekintést nyújt azokról a didaktikai elméletekről, amelyek a vallásdidaktikára leginkább hatottak. Megismertet a vallásoktatás tantervi koncepcióival, bevezet a tanmenet készítésének feladatába és az óra-előkészítés mozzanataiba. Részletesen foglalkozik a különböző típusú tananyagok feldolgozásának elvi kérdéseivel és módszereivel. A vallásdidaktika II vallásdidaktika I. folytatásaként a hitvallásismereti, az etikai és az egyháztörténeti tananyag oktatásával didaktikai kérdések tárgyalása és leginkább használható módszerek bemutatása.				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
<ol style="list-style-type: none"> 1. A hitvallásismereti tananyag oktatásának didaktikája 2. A hitvallásismereti tananyag oktatásának módszertana 3. Az etikai tananyag oktatásának didaktikája 4. Az etikai tananyag oktatásának módszertana 5. Az egyháztörténeti tananyag oktatásának didaktikája 6. Az egyháztörténeti tananyag oktatásának módszertana 				
Évközi tanulmányi követelmények:				
Házi dolgozat, zárthelyi				
Kötelező irodalom:				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ K. Tamminen et al., Hogyan tanítsunk hittant, Bp. 1998 ▪ Bodó S., ifj. Fekete Károly, Katechetikai és valláspedagógiai szöveggyűjtemény, Debrecen, 1998. Németh Dávid/Kaszó Gyula (szerk.), Vallásdidaktikai szöveggyűjtemény, Budapest, 2000 ▪ G. Adam/F. Schweitzer (szerk.), Etikai oktatás az iskolában, Bp. 2005. 				
Ajánlott irodalom:				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Dobos L., Játék a hittanórán, Abaliget 2002. ▪ H. Lehnhard (Hg.), Arbeitsbuch Religionsunterricht, Gütersloh 1996 ▪ F. Weidmann (Hg.), Didaktik des Religionsunterrichts, Donauwörth, 1997 ▪ J. Frisch, Leitfaden Fachdidaktik Religion, Düsseldorf 1992 ▪ R. Lachmann – G. Adam – W. Ritter, Theologische Schlüsselbegriffe, Göttingen 1999 ▪ G. Hilger et al., Religionsdidaktik, München, 2001. ▪ Religionsdidaktik. Jahrbuch der Religionspädagogik, Bd. 18., Neukirchner-Vluyn, 2002. ▪ G. Adam/R. Lachmann (Hg.), Methodisches Kompendium für den Religionsunterricht 1-2., Göttingen, 2002. 				

VPPGW76 – SZAKMÓDSZERTANI SZEMINÁRIUM 2.

Tantárgy felelőse: Dr. Németh Dávid	Féléves óraszám: L: 5	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere:
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
A szeminárium a szakmódszertani ismeretek gyakorlati alkalmazását célozza. A hallgatók megismerik az egyháztörténeti, hitvallásismereti és etikai középiskolai vallásoktatási tankönyveket, tanári segédkönyveket, és segédanyagokat, hospitálás által saját tapasztalatokat szereznek, tanmenetet készítenek, gyakorolják az óratervezés lépéseit, adott tananyagok szaktudományos és didaktikai elemzését, valamint az óravázlat készítés módjait. Módszertani bemutató gyakorlatok keretében egymás munkájának reflektálása.				
<i>A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
<i>Elsajátítandó kompetenciák:</i>				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Képesség szakdidaktikai ismeretek önálló alkalmazása konkrét feladatok megoldásában ▪ Csoportos munkában együttműködési képesség, ▪ Saját erősségek és gyengeségek felismerése és szükséges korrekciója ▪ Egemás munkájának értékelése és segítése 				
<i>A tantárgy programja:</i>				
<ol style="list-style-type: none"> 1. Tankönyvismeret 2. Tanári segédkönyvek használata 3. Hospitálás (megfigyelési feladatokkal) 4. Hospitálási megfigyelések kiértékelése 5. Szaktudományos elemző munka meghatározott tananyaghoz 6. Didaktikai analízis készítése 7. Módszertani gyakorlatok és reflexiójuk 8. Segédanyagok felkutatása és használata 9. Oktatási segédeszközök használata 10. Óravázlat készítése, bemutatása megbeszéléssel 				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
Házi dolgozat				
<i>Kötelező irodalom:</i>				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ 11. és 12. osztályos hittankönyvek és tanári segédkönyvek ▪ Egyháztörténeti, dogmatikai és etikai szakkönyvek ▪ Módszer- és ötletgyűjtemények ▪ Lexikonok 				
<i>Ajánlott irodalom:</i>				

VPPGW60 - GYAKORLÓ ISKOLAI GYAKORLAT (60 ÓRA)				
Tantárgy felelőse: Dr. Németh Dávid	Féléves óraszám: L: 60	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettség: VPPGW63 - Valláspedagógia	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere:
Gyakorló iskolai gyakorlat , amely gyakorlatvezető tanár irányításával történik. A gyakorlat időtartama 60 óra, amely magában foglalja a hospitálást, az óramegbeszéléseket és legalább 15 óra önálló megtartását. Az utolsó óra a vizsgatanítás a vezetőtanár, a gyakorló iskola és a KRE HTK képviselőjének jelenlétében. A gyakorlatnak a Budapesti Lónyay utcai Református Gimnázium, a Nagykőrösi Arany János Ref. Gimnázium, és a Szentendrei Református Gimnázium, mint a KRE gyakorlóiskolái adnak helyet.				

GSVS050 – SZEMINÁRIUM 3.				
Tantárgy felelőse: Dr. Németh Dávid	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere: Előadás/házi dolgozat
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
<p>Bevezetés a kátémagyarázat történetébe</p> <p>A kátémagyarázat mára szinte teljesen elkopott vagy kikopott műfajjá lett egyházunkban, pedig korábban teljesen elképzelhetetlen volt az, hogy a vasárnap délutáni vagy akár hétközi alkalmakon ne essen szó a káté kérdéseinek magyarázatáról. Számos prédikációs kötet is megjelent, amelyek mintát vagy segítséget kívántak nyújtani az igehirdetőknek abban, hogy ezt a szolgálatot hogyan lássák el. Természetesen az igehirdetésekkel egy időben megjelentek a különféle káték, amelyek valamilyen formában elő akarták segíteni annak oktatását is. E kettő szorosan kapcsolódott egymáshoz, bár sokszor úgy tűnik, hogy e két dolgot szét akarják választani azok, akik foglalkoztak e témakörrel. Számos gyakorlata élt ennek a műfajnak, amelyeket jól tükröznek a már korábban említett prédikációs kötetek, de számos kéziratban fennmaradt prédikációról is tudunk, amelyek szintén gazdagíthatják rálátásunkat e témára. Számos kérdés is felvetődik e magyarázatokkal kapcsolatban, pl. legyen-e bibliai textusa a prédikációnak vagy maga a kátékérdés legyen a „textus”. E kérdésben a homiletikai szakirodalom is igencsak megoszlik és emellett teljesen mást mutat a gyakorlat is. Ezekre a kérdésekre is keresnénk a történeti áttekintésen túl a válaszokat a félév során.</p>				
<i>A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
<p>Az előadások során betekintést nyerhetünk a kátéoktatás és magyarázás történetébe. Emellett kitekintünk az adott korszakok teológiai, társadalmi, és szociológiai vizsgálatára és elemzésére is. Végig vennénk a kátémagyarázatos prédikációs köteteket, és megvizsgálánk, hogy az egyes századokban, hogyan is történt ennek a kivitelezése. Esetlegesen kéziratban fennmaradt prédikációkat is vizsgálánk, ill. lelkési visszaemlékezéseket erről a szolgálatról. Egyes részeket közösen dolgozunk fel, beszélünk meg és vitatkozunk róluk. A hallgatónknak lehetőségük nyílik önállóan egy-egy szöveg vagy fejezet feldolgozására, elemzésére szemináriumi dolgozat formájában.</p>				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
<p>Kiadott anyagok feldolgozása Szemináriumi dolgozat készítése kiadott szempontok alapján</p>				
<i>Kötelező irodalom:</i>				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Adorján József–Békési Andor–Boross Géza–Pásztor János–Szenes László (szerk.): „<i>Hirdesd az Igét</i>” – Az <i>igehirdetők kézikönyve</i>. Budapest, 1980. ▪ Boross Géza: <i>Homiletika</i>. Budapest, 1988. ▪ Czeglédy Sándor: <i>A homiletika vázlat</i>. Debrecen, 1971. ▪ Csiky Lajos: <i>Egyházsónoklattan</i>. Nagybánya, 1914. ▪ Fekete Károly: <i>Homiletika</i>. Debrecen, 1993. ▪ Gombási István: <i>A' Papi Szent Hivatal' Gyakorlásáról való Traktának első Darabja</i>. [...] Kolozsvár, 1784. ▪ Kovács Albert: <i>Homiletika vagy egyházi ékesszólástan</i>. Budapest, 1904. ▪ Kun Bertalan: <i>Egyházi szónoklattan. Használható minden hitfelekezetű különösen protestáns lelkészek által</i>. Miskolc, 1855. ▪ László Dezső: <i>Az Anyaszentegyház élete és szolgálata</i>. Cluj, 1938.; ▪ Mitrovics Gyula: <i>Egyházi szónoklattan. Tekintettel a magyar egyházi beszéd-irodalomra</i>. Debrecen, ²1911. ▪ Nagy István: <i>Homiletika</i>. Budapest, 2006. ▪ Pásztor János: <i>Krisztus hirdetése a magyarországi református egyházban. Homiletika</i>. Debrecen, ²1986. ▪ Ravasz László: <i>A gyülekezeti igehirdetés elmélete (Homiletika)</i>. Pápa, 1915. ▪ Szőnyi György: <i>Homiletika II</i>. Sárospatak, 1992/1993. ▪ Tóth Endre: <i>A református prédikáció</i>. Budapest, 1935. ▪ Tóth Ferenc: <i>Homiletika</i>. Győr, ²1814. ▪ Tóth Mihály: <i>Egyházsónoklattan. Az egyházi beszéd rövid történelmével, hittanhallgatói részére készítette, s kiadta Tóth Mihály</i>. Debrecen, ²1878. ▪ Zsarnay Lajos. <i>Paptan. Vezérfonalul tanításaihoz kézirat helyett</i>. Sárospatak, ²1857. 				

Ajánlott irodalom:

- Keresszegi Herman István: *Az Keresztyéni Hitnek Ágazatiról való Praedicatioknak Tárháza, a' Német Országai Rhen-Palatinatusbéli Orthodoxa Catechesisnek rendi szerént. Keresszegi Herman Istvánnak munkája által az egyigyüveknek közönséges hasznokra kibocsátott. Váradon Nyomtattott Fekete István Uram költség Szenci K. Abraham által. MDCXXXX.*
- Komáromi Csipkés György: *Igaz hit az az oly CCXLI magyar praedicatiók, melyekben a keresztyéni igaz hitnek és vallásnak minden ágazati ugy befoglaltatnak, hogy mind a Tanítók s mind a Tanulók mi legyen hiendő vallások és vallandó hitek elégséges képen megtanulhatják. Melyeket praedicallott a debreczeni gyülekezetben, és hogy holta után is tanítson nemzete javára, az anyaszentegyház épületire, és az Istennek dicsőségire kibocsátott Comáromi Csipkés György Sz. I. M. D. E. D. P. Szebenben nyomtattott Szenci Kertész Ábrahám által MDCLXVI.*
- Pósaaházi János: *Igazság Istápjja Avagy oly Catechismusi Tanítás Mellyben a' Keresztyén Reformata Vallás bőven megmagyaráztatik és az ellen tusakodó fortélyos Patvarkodások ellen (jelesben a' mellyeket a' nagy Kalauzos könyv helyyel-hellyel elő-állatot) oltalmaztatik. Nyomtattott Sáros-Patakon Rosnyai János által 1669-ben.*
- Tatai Ferentz: *Catechismusi házi Kints, avagy a Keresztyéni Hit Ágazatinak kérdések és feleletek által való magyarázatja. Írta: Stehelin Kristóf; fordította Tatai Ferencz. Kolozsvár, 1752.*
- Maklári János: *Keresztyén iskola, avagy a keresztyén vallás fundamentomos ágazatin vezető oktatás a heidelbergi Catechismus utmutatása szerint, a mely ebbe rövid kérdések és feleletek által megmagyaráztatik, és az Isten beszédéből megerősítettik. Készítettett kivált a tanítók kedvéért Helvecziában közmegegyezésből De Losea János által. Német nyelvből pedig némely változtatásokkal fordítottott. Pozsony, 1793.*
- Ketskeméti Zsigmond: *Polgárdi H. C. tartó Gyülekezet' Prédikátorának LXXX. Prédikáziókból álló Kateketikája; és különös alkalmatosságokra készített egynehány Prédikáziói, mellyeket most közönséges haszonra ki-botsátott. Pozsonban, 1793.*
- Tasnádi Székely István: *A' Kristus Jéusban való hitnek általa; az idvességre bölttsé tehető; A' tanításra, a' feddésre, a' megjobbításra és a' fenyítékre hasznos igasságoknak, FUNDAMENTOMA, mellyet, le-tett LI. Prédikáziókba, Tasnádi Székely István. I.-II. darab. Kassán, 1794.*
- Kóczi Dávid: *A palatinatusi catechesisre irattott magyarázat. Kassa, 1802.*
- Hunyadi Ferenc: *A Heidelbergai Catechismusnak Úr napok szerént való magyarázatja, mellyet készített s el is mondott Néhai HUNYADI FERENTZ debreczeni prédikátor és a Tiszán-túl való Ref. Ekklesiáknak Superintendense, és most a köz-haszonra ki-botsátotta Molnár Ferentz verőtzei prédikátor. Vátzon. Nyomtattott Máramarosi Gottlieb Antal betüivel és költségén. 1808.*
- Vámosi Pap István: *A keresztyén vallás. A Heidelbergi Káté magyarázataul, 52 úrnappan, katedrai használatra. Kecskemét, 1848.*
- Varjú István: *A helvét-hitvallású Heidelbergi Káté rendszerében foglalt keresztyén hitágazatokra kidolgozott ötvenhat úrnapi s ünnepélyiekké is fordítható Elmélkedések. Pest, 1854.*
- Zombory Gedő: *A Heidelbergi Káté értelmezése. Kolozsvár, 1864.*
- Van Oosterzee János Jakab: *A Heidelbergi Káté ötvenkét egyházi beszédben. I-II. Pápa, 1902.*
- Ecsedy Aladár: *Én is vallást teszek... Magyarázat a Heidelbergi Kátéhez. Tahitótfalu, 1940.*

VPPGW68 - NEVELÉSSZOCIOLÓGIA

Tantárgy felelőse: Dr. Bodonyi Edit	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: őszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A szocializáció és a nevelés összetársadalmi összefüggéseinek vizsgálata, kulturális beágyazottságának megismerése. A hallgatók ezáltal rálátást nyernek a nevelőmunka társadalmi kontextusára és képessé válnak a növendékek bevezetésére a társadalmi életbe.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

Elsajátítandó készségek és kompetenciák:

- Képesség az egyén és a társadalom kapcsolatának elemzésére a nevelés szempontjából, valamint alakítására a nevelés eszközeivel
- Tudatosul a hallgatókban, mint leendő nevelőkben társadalmi felelősségük és képesek e felelősségnek megfelelően eljárni
- Képesek a tanulóknak hatékonyan segíteni a társadalomba való kilépésben és a társadalmi helykeresésben.

Tematika:

1. A szocializáció mint a nevelésszociológia tárgya
  - a neveléstudomány és a nevelésszociológia kapcsolata
  - a szocializáció értelmezése a nevelésszociológiában
2. A szocializáció és a kultúra
  - a kultúra mint az emberi társadalom minősége
  - a kultúra tartalma
  - a mikrokultúrák szerepe a szocializációban
  - a szocializáció és a műveltség
3. A szocializáció és a személyiség
  - a személyiség struktúrája
  - az én-kép és az identifikáció
4. A szocializáció mechanizmusa
  - az interakció és a kommunikáció
  - a társadalmi pozíció és szerep
5. Intézményes szocializáció
  - a közoktatás mint az intézményes szocializáció színtere
  - a közoktatási rendszer és a társadalom kölcsönhatásai
  - az iskola mint társadalmi szervezet
6. Szakmai szocializáció
  - a szakmai szocializáció és a kapcsolódó fogalmak
  - a szakmai szocializáció tartalma
  - a szakmai szocializáció mechanizmusa
  - a szakmai szocializáció szakaszai (pályaadaptáció, -választás, szakképzés, pályakezdés, szakmai kibontakozás)

Évközi tanulmányi követelmények:**Kötelező irodalom:**

- Dr. Balla Gábor Tamás: Nevelésszociológiai ismeretek, Gödöllő, 1995
- Az előadások anyaga
- Kozma Tamás: Bevezetés a nevelésszociológiába (3. jav. kiad.) Budapest, 2001.

Ajánlott irodalom:**VPPGW69 - ISKOLASZERVEZETTAN**

Tantárgy felelőse: Dr. Bodonyi Edit	Féléves óraszám: L: 5	Kredit: 1	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere: Házi dolgozat Zárthelyi dolgozat

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A tantárgy a leendő pedagógusokat arra készíti fel, hogy ismerjék a tanügyigazgatás feladatait és lehetőségeit, reálisan értékeljék a különböző oktatáspolitikai törekvéseket, és képesek legyenek tevőlegesen részt venni a szakmai közéletben. Ennek érdekében a tananyag bemutatja a közoktatási rendszer funkcióit, struktúráját, rendszerszerű működését, a tartalmi, a szervezeti és a gazdasági szabályozás elveit és technikáit, Magyarország

és az EU legfontosabb oktatáspolitikai dokumentumait, valamint a számunkra mintaértékű európai oktatási rendszerek sajátosságait.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

A tantárgy programja hozzásegíti a hallgatókat ahhoz, hogy a közoktatási rendszer működését átlássák, abban eligazodjanak és ezeket az ismereteiket munkájuk során felhasználhassák.

Főbb témakörök:

1. A közoktatás mint rendszer
  - A közoktatási rendszer struktúrája
  - Az európai közoktatási intézmények struktúráinak kialakulása
2. A közoktatási rendszer szabályozása
  - A közoktatás funkciói
  - A közoktatás tartalmi szabályozása
  - A közoktatás szervezeti szabályozása
  - A közoktatási rendszer gazdasági szabályozása
3. A mai magyar közoktatási rendszer
  - A legjelentősebb változások 1990 óta
  - A legfontosabb oktatáspolitikai dokumentumok áttekintése
  - A mai magyar közoktatási rendszer struktúrája
  - A mai magyar közoktatási rendszer tartalmi szabályozása
  - A mai magyar közoktatási rendszer gazdasági szabályozása
  - Minőségbiztosítás a magyar közoktatási rendszerben
  - Tanügyi tendenciák az Európai Unióban és ezek hatása a magyar közoktatási rendszerben
4. Összehasonlító pedagógia
  - A magyar közoktatás nemzetközi adatok tükrében
  - Három modellértékű nyugat-európai állam (Németország, Franciaország, Nagy-Britannia) közoktatási rendszerének áttekintése
  - Az Európai Unió oktatásfejlesztő programjai

Évközi tanulmányi követelmények:

Házi dolgozat készítése a tantárgyhoz kapcsolódó legfontosabb témákra építve
Zárthelyi dolgozat sikeres megírása

Kötelező irodalom:

- Balla Gábor Tamás (2004): Az iskolaszervezetek alapjai, Gödöllő

Ajánlott irodalom:

- Zárándy Zoltán (Szerk.) (2001): Európa az iskolában – az iskola Európában. Kézikönyv az oktatás európai dimenziójáról, Közoktatási Modernizáció közalapítvány, Országos Közoktatási Intézet Kutatási Központ, Budapest
- Vágó Irén (Szerk.) (1999): Tartalmi változások a közoktatásban, a 90-es években. Országos Közoktatási Intézet Kutatási Központ – Okker Kiadó, Budapest

VPPGW70 - HÁTRÁNYOS HELYZET

Tantárgy felelőse: Dr. Németh Dávid	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere: Gyakorlati jegy az órai munka, a ZH és a dolgozat alapján

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A hátrányos helyzetű emberek és problémáik iránti szociális érzékenység kialakítása és fejlesztése, kiutak keresése, érvek kialakítása és ütköztetése, valamint a pedagógiai módszertani konzekvenciák levonása.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

A hátrányos helyzetű emberek problémáinak megismerése, saját szociális érzékenységének elmélyítése révén a

vallás tanári pályára készülő hallgató alkalmat kap (szakmai) kommunikációs készségének fejlesztésére és differenciált (különböző képességű személyek és csoportok körében való) alkalmazásának gyakorlására. Ez segíthet abban, hogy a nem fogyatékos tanulókat is ösztönözni tudja a sajátjuktól eltérő magatartásformák, a más konstellációban más hangsúlyt kapó értékek elfogadására és megbecsülésére. A nézőpontváltás képességének fejlesztése révén – a keresztyéni hitben is gyökerező – felelős embertársi kapcsolat alakulhat ki a fogyatékosokkal együtt élő emberek, valamint a hallgató, ill. később a hallgatókra bízott tanulók között.

A tantárgy programja:

1. (Halmazottan) hátrányos helyzetű embertársaink – teológiai és szociológiai alapú megközelítés
2. A hátrányos helyzet kialakulásának problematikája
3. Hátrányos helyzetű növendékek az iskolában és a gyülekezet periferiáján
4. A diszkrimináció kérdésköre
5. A fogyatékoság jelensége a teológiában, a történelemben és a szociológiában
6. A roma identitás
7. A hátrányos helyzetben levők segítése a pedagógia módszereivel
8. A hátrányos helyzetben levők segítése az egyházban

Évközi tanulmányi követelmények:

Aktív részvétel. Egy tudományos igénnyel elkészített dolgozat (10 oldal terjedelemben), valamint egy zárthelyi dolgozat megírása.

Kötelező irodalom:

- Internet, valamint ld.: Ajánlott irodalom

Ajánlott irodalom:

- Adam, G., Schweitzer, F. (szerk.): Etikai nevelés az iskolában, Budapest 2005, 127-208.
- Árvay Dóra et al. (összeáll.): Romák a XXI. század Magyarországn. Multidiszciplináris konferencia a Kölcsey Ferenc Protestáns Szakkollégium szervezésében, Budapest, 2001.
- Bagdy Emőke: Családi szocializáció és személyiségzavarok, 4. kiadás, Budapest 1995.
- Buda Béla: A személyiségfejlődés és a nevelés szociálpszichológiája, 4. kiadás, Budapest 1995, 187-308.
- Hátrányos helyzet, in: Educatio. Pedagógia – szociológia – história – pszichológia – politológia, 1997/1.
- Kálmán Zsófia: Bánatkő. Sérült gyermek a családban, Budapest 1997.
- Kozma Tamás: Hátrányos helyzet: Egy oktatásügyi probléma társadalmi vetületei. Budapest, 1975.
- Rácz József: Ifjúsági szubkultúrák, intézmények, devianciák, Budapest, 1998.
- Várnagy Elemér/Várnagy Péter: A hátrányos helyzet pedagógiája, Budapest 2000.
- Zászkaliczky Péter, Verdes Tamás: Tágabb értelemben vett gyógypedagógia: a fogyatékoság jelensége a gyógypedagógia határtudományaiban. Tanulmányok Gordosné Szabó Anna tiszteletére, Budapest, 2004.

VPPGW71 - KOLLÉGIUMI NEVELÉS ÉS LELKIGONDOZÁS

Tantárgy felelőse: Dr. Németh Dávid	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere:

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

A kurzus célja, hogy bevezesse a hallgatókat a nevelőtanári tevékenység fő feladatköréibe. Megismerjék a középiskolás korú fiatalok életproblémáit, kérdés-felvetési módjait és megoldási kísérleteit. Szerezzenek jártasságot mind a közösségi, mind az egyéni konfliktus-kezelési, valamint személyiségfejlesztő, ill. identitás-alakító módszerek és technikák alkalmazása terén. Képesse váljanak nevelési célok és lelkipásztori szempontok egyidejű érvényesítésére.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

Elsajátítandó készségek, kompetenciák:

- A kollégiumi élet belső folyamatainak és dinamikájának megismerése, valamint a benne rejlő nevelési és lelkipásztori feladatok felfedezése
- Képesség a fiatalok közösséggé formálására a közösségépítés módszereinek elsajátítása által
- Problémaérzékenység a fiatalok életének jellegzetes belső és küldő konfliktusainak felismerésére és készség

segítő kapcsolat felajánlására a megoldások keresésében.

A tantárgy programja:

1. A protestáns kollégiumi nevelés hagyományai
2. A kollégiumi nevelés funkciói
3. A serdülő- és ifjúkor lelki sajátosságai
4. Közösségépítési feladatok és módszerek
5. Műhelymunka
6. Az egyéni lelkigondozás alkalmi
7. A segítő beszélgetés
8. Hospitálás
9. Etikai orientáció a kollégiumi nevelésben
10. A kollégiumi nevelés tevékenységrendszer
11. Műhelymunka

Évközi tanulmányi követelmények:

Hospitálás, előadásokon való aktív részvétel

Kötelező irodalom:

- Ld. ajánlott irodalom

Ajánlott irodalom:

- Baacke, D., Die 13-18jährigen, München etc. 1976.
- Bajkó M., A magyarországi és az erdélyi protestáns kollégiumok 1777-1848 között, Debrecen, 1992.
- Benedek I., Kollégiumi neveléstan, Budapest, 1997.
- Erikson, E.H., Jugend und Krise, Frankfurt M. etc. 1981.
- Fend, H., Entwicklungspsychologie des Jugendalters, Opladen 2001.
- Gordon, Th., A tanári hatékonyság fejlesztése, Budapest, 1990.
- Lamesch, G., Schulseelsorge als soziales System, Stuttgart 2000.
- Rác J., Ifjúsági szubkultúrák, intézmények, devianciák, Budapest, 1998.
- Rosta G.(szerk.), Ifjúság, értékrend, vallás, Budapest, 2003.
- Schweitzer, F., Die Suche nach eigenem Glauben, Gütersloh 1996.
- Simon I., A kollégiumi tanár, Budapest, 1993.
- Vikár Gy., Az ifjúkor válságai, Budapest, 1980.

VPPGW74 - ALKOHOL- ÉS DROGFÜGGÉS MEGELŐZÉSE

Tantárgy felelőse: Dr. Kaszó Gyula	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere: Gyakorlati jegy az órai munka és az elkészített dolgozat alapján

A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:

Az egyéni tragédiák és az osztálytársadalmi kérdés képében egyaránt jelentkező probléma iránti érzékenység kialakítása, ill. fejlesztése a szenvedélybetegség alapos elméleti bemutatása, a prevenció lehetőségeinek megismertetése, a vonatkozó szakirodalom egyéni feldolgozása és csoportos megvitatása révén.

A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:

A hallgató ismerje meg a szenvedélybetegségek téma- és problémaköre kapcsán használt fogalomrendszert, a szenvedélybetegségek kialakulásának törvényszerűségeit és prevenciójának lehetőségeit, hogy vallásos munkája során keresztyén hit iránti elkötelezettséggel, elmélyített problémaérzékenységgel tudja fejleszteni a tanulók kritikai gondolkodását, önálló problémamegoldását, valamint önmagukért, a problémával küzdő embertársért és a közösségért vállalt felelősségét.

A tantárgy programja:

1. A szenvedélybetegségek problematikája és sokféle arca
2. A drogok típusai és csoportosításuk

3. Az alkoholizmus típusai és biológiai hatásai
4. Az alkoholfüggőség kialakulása és pszichodinamikája
5. A drogkarrier kialakulása
6. A szenvedélybetegek családja
7. Drogprevenció és egészségfejlesztés
8. Drogprevenció és iszákosmentés az egyházban
Évközi tanulmányi követelmények:
Aktív részvétel. Egy tudományos igénnyel elkészített dolgozat (esettanulmány 8-10 oldal terjedelemben) és egy filmreflexió megírása.
Kötelező irodalom:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ld.: Ajánlott irodalom
Ajánlott irodalom:
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Antal Zoltán: Menekülés az életbe, Budapest 1997. ▪ Arenz-Greiving, Ingrid/Dikger, Helga (Hrsg.): Elternsüchte-Kindernöte. Berichte aus der Praxis, 2. Aufl., Freiburg im Breisgau 1994. ▪ Bagdy Emőke: Családi szocializáció és személyiségzavarok, 4. kiadás, Budapest 1995. ▪ Batteredgay, Raymond: Vom Hintergrund der Süchte. Zum Problem der Drogen- und Alkoholabhängigkeiten, 4. Aufl., Bern-Wuppertal 1982. ▪ Bánki M. Csaba: Az alkoholizmus biológiai kutatásának eredményei, Budapest 1984. ▪ Bäuerle, Dietrich: Im Kampf gegen die Drogensucht. Hilfen für Eltern und ihre Kinder, Frankfurt am Main 1991. ▪ Bölcsföldi András (Szerk.): A misszió alternatívái, Budapest 2009. ▪ Buda Béla: A személyiségfejlődés és a nevelés szociálpszichológiája, 4. kiadás, Budapest 1995. ▪ Burian, Wilhelm: Die Psychotherapie des Alkoholismus. Unter besonderer Berücksichtigung des Frauenalkoholismus, Göttingen 1984. ▪ Bühne, Wolfgang (Hrsg.): Ruhe der Rastlosen. Aussteiger berichten, 3. Aufl., 1985 Wuppertal. ▪ Deutsche Hauptstelle gegen die Suchtgefahren (Hrsg.): Alkohol. Konsum und Missbrauch. Alkoholismus. Therapie und Hilfe, Freiburg im Breisgau 1996. ▪ Ferenczi Zoltán: Drog és vallás. Előéletek és előítéletek. Gyakorlati kézikönyv lelkipásztoroknak, diakónusoknak, gyülekezeti munkásoknak, Budapest 2001. ▪ Ferenczi Zoltán M.S.: Drogprevenció, pedagógus, iskola, Budapest 2003. ▪ Gyermek- Ifjúsági és Sportminisztérium: Jelentés a magyarországi kábítószerhelyzetről, Budapest 2001., ill. 2003. ▪ Kopp Mária/Skrabski Árpád: Magyar lelkiállapot, h.n. 1995. ▪ Rácz József et al.: A drogkérdésről őszintén, Budapest 2000. ▪ Rácz József, Ifjúsági szubkultúrák, intézmények, devianciák, Budapest, 1998. ▪ Rennert, Monika: Co-Abhängigkeit. Was Sucht für die Familie bedeutet, 2. Aufl., Freiburg im Breisgau 1990. ▪ Siklós József: Pohárcsere, Budapest 1984. ▪ Simek Zsófia/Fekete János: Az alkoholológia megújításáért I. és II. kötet, Budapest 1994. ▪ Tizenkét lépés és tizenkét hagyomány (A.A.W.S.), New York 1993.

ETRRW61 - EGYHÁZSZOCIOLÓGIA				
Tantárgy felelőse: Dr. Horváth Erzsébet	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: őszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere:
A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:				
Az egyház- és vallásszociológia oktatásának célja, hogy a hallgatók alkalmassá váljanak arra, hogy a gyülekezeti közösségszervezést és a profán környezettel való kapcsolatépítést szociológiai szempontból szakszerűen végezzék. Segítséget kapnak ahhoz, hogy szociológiai szempontból a lokális és globális környezetben egyaránt				

sikeres lelkeszi szolgálatot végezzenek.				
A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:				
<p>A szaktárgy sikeres elvégzése révén református lelkészeink megismerik a gyülekezet- és az egyházszervezés szociológiai aspektusait, az egyházat és a gyülekezeteket körülvevő szakrális közösségek és profán társadalmak jellegzetességeit és szerveződésének módjait, valamint az egyház és a gyülekezetek és a mindennapok szakrális közösségei és a modern, valamint globális társadalmak közötti kapcsolatok szociológiai vonásait. A hallgatók megismerkednek a vallás- és egyházzociológia legfontosabb nemzetközi és hazai elméleteivel, valamint a klasszikus és mai kutatások módszertanának alapkérdéseivel, eredményeivel. Mindezek mellett a kurzus során figyelmet fordítunk a rendszerváltás óta megváltozott vallási környezetre, a társ- és a rivális egyházak, szekták fontosabb szociológiai jellegzetességeire. A hallgatók betekintést nyernek továbbá a szociológiai kutatás alapkérdéseibe, s ennek alapján az adatfelvétel és feldolgozás, valamint kiértékelés módszertanába. Ezen keresztül a leendő lelkészek áttekintést kapnak arról a társadalmi valóságról, amelyben munkájukat végzik, s korszerű ismertekkel vértéződnek fel a profán környezetben lehetséges és szükséges lelkeszi szolgálat szociológiai összetevőiről.</p> <p><i>A tantárgy tematikai felépítése:</i></p> <ol style="list-style-type: none"> 1. A szociológia tudományos szemlélete 2. A szociológiai kutatás módszertana 3. A vallás mint a szociológia tárgya 4. Elméletek: A vallás értelmezése a klasszikus szociológiában 5. Elméletek: A szekularizációs tézis és kritikája 6. Elméletek: A vallási piac és a racionális döntés elmélete 7. Elméletek: A vallási individualizáció és vallási privatizáció 8. Elméletek: A vallás mint intézményesült társadalmi valóság 9. Elméletek: A modernizáció, a globalizáció és a vallás 10. Elméletek: Új vallási mozgalmak 11. Tények és értelmezések: Vallási tendenciák a globalizáció korában 12. Tények és értelmezések: A magyarországi vallási változás napjainkban 				
Évközi tanulmányi követelmények:				
<p>Rendszeres, aktív órai részvétel Kötelező szakirodalom olvasása Önálló dolgozat készítése a kötelező és az oktató által ajánlott szakirodalom alapján egyeztetett témában, oktatói instrukció mellett; VAGY egy szociológiai interjú elkészítése és feldolgozása oktatói instrukciók alapján</p>				
Kötelező irodalom:				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Davie, Grace (2010): A vallás szociológiája. Bencés Kiadó, Pannonhalma ▪ Hamilton, Malcolm B. (1998): Vallás, ember, társadalom. Elméleti és összehasonlító vallásszociológia. AduPrint, Budapest ▪ Tomka Miklós (2000): Vallásszociológia (jegyzet). Letölthető: http://www.fil.hu/uniworld/vt/szoc/tomka_1.htm ▪ Tomka Miklós (2011): A vallás a modern világban. A szekularizáció értelmezése a szociológiában Semmelweis Egyetem Mentálhigiéné Intézet – Párbeszéd (Dialogus) Alapítvány, Budapest 				
Ajánlott irodalom:				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Ajánlott magyar és angol irodalom a hallgatók által választott és az oktatóval egyeztetett témákhoz kapcsolódva, egyéni igények szerint biztosítható 				

VPPGW01 - PEDAGÓGIAI-PSZICHOLOGIAI SZIGORLAT				
Tantárgy felelőse: Dr. Németh Dávid	Féléves óraszám: L: 0	Kredit: 1	Előtanulmányi kötelezettség: VPPGW53 – Valláspedagógia VPPGW54 – Neveléstan VPPGW62 – Pszichológia 2. (Pedagógiai) VPPGW55 – Valláspszichológia VPPGW65 – Általános didaktika 2.	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása:	Meghirdetés féléve:	Oktatás nyelve:	Értékelés módja: Szigorlat

	kötelező	ősz	Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere:
--	----------	-----	-------------------------	---------------------

GSVS051 - SZEMINÁRIUM 4.				
Tantárgy felelőse: Dr. Németh Dávid	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 3	Előtanulmányi kötelezettség: ----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere: Előadás/házi dolgozat
<i>A tantárgy szakmai tartalma elsajátításának célja:</i>				
<p>Katechetikák és bibliai történetek</p> <p>A katechetika mint tudomány nem a XX. század szüleménye, de a korábbi évszázadok igen jelentős műveiről szeretünk megfedkezni, pedig a maguk nevében néha „modernebbül” gondolkodtak, mint azt váránk tőlük. Éppen ezért érdemes és érdekes az, ha megvizsgáljuk, hogy milyen módszereket alkalmaztak a korabeli katechetikák, milyen volt a gyermekszemléletük, hogy osztottak fel a bibliai történeteket, milyen „tematikákat” állítottak össze.</p> <p>A XIX. században számos könyv jelent meg <i>Bibliai történetek</i> címmel, amelyeket bizonyos tekintetben korai hittankönyveknek tekinthetünk. Ez napjainkban eleddig egy teljesen kutatatlan ám annál izgalmasabb téma. Ezek a könyvek bevezetnek bennünket a kor hitoktatói gyakorlatába. Ezekben a műveken keresztül reflektálhatunk mai gyakorlatunkra, esetlegesen tanulhatunk is jobbító szándékkal belőlük, ill. azok negatív vagy ma már elavult módszereit is megállapíthatjuk.</p> <p>A múltban, múltunkban való visszatekintés és megállás azért fontos része egyházi életünknek, mert egyrészt rámutat arra, hogy honnan jövünk, hová tartottunk, másrészt meggazdagíthatja ismereteinket, megtanít értékelni elavultnak hitt értékeket, és azt, hogy mi is valakiknek az örökébe léptünk bele, azaz nem velünk kezdődött minden.</p>				
<i>A tantárgy rövid programja, megszerzendő ismeretek, elsajátítandó készségek és kompetenciák:</i>				
<p>Az előadások során betekintést nyerhetünk a katechetikai elméleti könyvek és a <i>Bibliai történetek</i> címmel megjelent „hittankönyvek” történetébe. Emellett kitekintünk az adott korszakok teológiai, társadalmi és szociológiai vizsgálatára, elemzésére is. Megvizsgáljuk, hogy hogyan alakultak át idővel az egyes elméleti katechetikák, mennyire figyelhető meg rajtuk a korszak lenyomata. Egyes részeket közösen dolgozunk fel, beszélünk meg és vitatkozunk róluk. A hallgatóknak lehetőségük nyílik önállóan egy-egy szöveg vagy fejezet feldolgozására, elemzésére szemináriumi dolgozat formájában.</p>				
<i>Évközi tanulmányi követelmények:</i>				
<p>Kiadott anyagok feldolgozása Szemináriumi dolgozat készítése kiadott szempontok alapján</p>				
<i>Kötelező irodalom:</i>				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Boross Géza: <i>Katechetika. Egyetemi jegyzet.</i> Budapest, 1994. ▪ Garda József: <i>Katechetika vagy népszerű vallástanítás.</i> Kolozsvár, 1867. ▪ Gaudy László: <i>A bibliai történetek tanításának valláspedagógiai módszertana.</i> Debrecen, 1928. ▪ Imre Lajos: <i>Katechetika. A Református keresztyén vallásos nevelés rendszere.</i> Budapest, 1942. (Református Egyházi Könyvtár XXII. kötet) ▪ Kolos Dániel: <i>Katechetika.</i> Sárospatak, 1862. ▪ Kun Bertalan: <i>Egyházi szónoklattan. Használható minden hitfelekezeti különösen protestáns lelkészek által.</i> Miskolc, 1855. ▪ László Dezső: <i>Az Anyaszentegyház élete és szolgálata.</i> Cluj, 1938. ▪ Tóth Ferenc: <i>Lelki pásztori gondviselés.</i> Győr, 1806.; Zsarnay Lajos. <i>Paptan. Vezérfonalul tanításaihoz kézirat helyett.</i> Sárospatak, 1857. 				
<i>Ajánlott irodalom:</i>				
<ul style="list-style-type: none"> ▪ Árvai József: <i>Vezérfolyó az Ó és Új Testamentomi szent történetek előadásában.</i> Sárospatak, 1862. ▪ Bátty Károly: <i>Bibliai történetek növendék tanuló gyermekek számára.</i> Buda, 1854. ▪ Dobos János: <i>Bibliai történetek. Kiseb nagyobb tanuló gyermekek számára. Szorossan a Biblia szerint kieszede Dobos János.</i> Pesten, 1851. 				

- Papp Károly: *Bibliai történetek az Ó-és Újtestamentumból és rövid bibliaismertetés: Kézikönyv a népiskolai II. és III. osztály számára.* Kecskemét, 1879.
- Warga János: *Bibliai történetek Palesztina földrajzával és bibliaismerettel összekötve: 2. tanfolyamat. Alsó reáliskoláknak és az I. és II. gymnasiumi osztályok számára.* Pest, ³1861.

SPCSW01 – SZAKDOLGOZAT 1.				
Tantárgy felelőse:	Féléves óraszám: L: 5	Kredit: 1	Előtanulmányi kötelezettség: -----	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: ősz	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: III.	Értékelés módszere:

IV. félév

SPCSW02 – SZAKDOLGOZAT 2.				
Tantárgy felelőse:	Féléves óraszám: L: 0	Kredit: 5	Előtanulmányi kötelezettség: SPCSW01 – Szakdolgozat 1.	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve:	Értékelés módja: Szigorlat
			Ajánlott félév: IV.	Értékelés módszere:

VPPGW79 – ÖSSZEFÜGGŐ FÉLÉVES EGYÉNI GYAKORLAT				
Tantárgy felelőse: Dr. Németh Dávid	Féléves óraszám: L: 60	Kredit: 28	Előtanulmányi kötelezettség: VPPGW47 – Vallásdidaktika II. VPPGW01 – Pedagógiai-pszichológiai szigorlat	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: IV.	Értékelés módszere:

Összefüggő gyülekezeti, vagy iskolai egyéni szakmai gyakorlat egy iskolai féléven át, gyakorlatvezető irányítása mellett. Feltétele a tanári mesterképzés (szakdolgozaton kívüli) minden követelményének teljesítése, ill. azok teljesítéséhez szükséges kreditek megszerzése. A gyakorlat magában foglalja a hospitálást, heti 2-5 óra tanítást, valamint nevelőtanári teendők ellátását. Ehhez a gyakorlathoz egy szeminárium is kapcsolódik, amelyben módja van a hallgatónak a hospitálási tapasztalatai és saját tevékenysége reflektálására és feldolgozására, továbbá segítséget kap a gyakorlattal kapcsolatos adatgyűjtés és tapasztalatszerzés szakszerű dokumentálására.

A gyakorlatról a hallgatók megadott szempontok szerint portfóliót készítenek a következő szempontok szerint:

1. A munkanapló a vallástanárjelölt gyakorlati munkáját mutatja be:
  - a. egy hittan csoportban,
  - b. egy féléven át (3 hónap időtartamban),
  - c. 5-12. évfolyamok valamelyikében,
  - d. a „Református hit- és erkölcstan” tantárgy oktatásához kapcsolódóan,
  - e. vezetőtanár és felsőoktatási tanárképző szakember irányítása mellett.
2. A munkanapló tartalmazza:
  - a tanuló csoport adatait, az oktatás külső feltételeinek leírását,
  - az életkori sajátosságokkal kapcsolatos megjegyzéseket, aktuális problémákat,
  - a tanmenetet,

- a tankönyvhasználattal kapcsolatos megjegyzéseket,
- a megtartott órákkal kapcsolatos
  - i. nevelési, a személyiség és a keresztyén identitás fejlesztésére vonatkozó elképzeléseket,
  - ii. didaktikai és módszertani megfontolásokat és célkitűzéseket,
  - iii. az órán használt óravázlatokat,
  - iv. óra utáni reflexiókat (a megvalósulás egybevetése a tervekkel, az eltérések vélhető okainak mérlegelése, következtetések levonása, nem várt események kezelése, problémamegoldásokkal kapcsolatos megfontolások, jövőre vonatkozó tervek, stb.),
  - v. a tanóra kiértékelését:
    - figyelemfelkeltés sikeressége/sikertelensége és okai,
    - a motiválás folyamatossága,
    - témafeldolgozás tapasztalatai: célok adekvát volta, tanulók érdeklődése, érdekeltsége, aktivitása, a módszerek alkalmassága,
    - eredményességi mutatók, tanulságok.
- a konzultációk eredményeinek összefoglalását,
- hosszabb távú csoportfolyamatok és az egyéni haladás és fejlődés értékelését,
- önértékelő elemzést a tanulócsoporthoz végzett munkáról.

3. A munkanapló készítésének célja:

Bemutassa,

- a. hogy a hallgató képes a képzés különböző területein elsajátított tudást integrálni és a tanári munkájában alkalmazni.
- b. hogy szaktudása alapján képes tanári munkáját önállóan megtervezni és a tanítás vagy a pedagógiai feladat eredményességét értékelni.
- c. hogy képes a tanulók teljesítményeiről és fejlődéséről, valamint a tanulási-tanítási folyamatról módszeresen gyakorlati tapasztalatokat gyűjteni, a tényszerű adatokat elemezni, és következtetéseket megfogalmazni.

4. A munkanapló a vallás tanárjelölt gyakorlati munkáját mutatja be:

- a. egy hittan csoportban,
- b. egy féléven át (3 hónap időtartamban),
- c. 5-12. évfolyamok valamelyikében,
- d. a „Református hit- és erkölcs tan” tantárgy oktatásához kapcsolódóan,
- e. vezetőtanár és felsőoktatási tanárképző szakember irányítása mellett.

5. A munkanapló tartalmazza:

- a tanulócsoporthoz adatait, az oktatás külső feltételeinek leírását,
- az életkori sajátosságokkal kapcsolatos megjegyzéseket, aktuális problémákat,
- a tanmenetet,
- a tankönyvhasználattal kapcsolatos megjegyzéseket,
- a megtartott órákkal kapcsolatos
  - i. nevelési, a személyiség és a keresztyén identitás fejlesztésére vonatkozó elképzeléseket,
  - ii. didaktikai és módszertani megfontolásokat és célkitűzéseket,
  - iii. az órán használt óravázlatokat,
  - iv. óra utáni reflexiókat (a megvalósulás egybevetése a tervekkel, az eltérések vélhető okainak mérlegelése, következtetések levonása, nem várt események kezelése, problémamegoldásokkal kapcsolatos megfontolások, jövőre vonatkozó tervek, stb.),
  - v. a tanóra kiértékelését:
    - figyelemfelkeltés sikeressége/sikertelensége és okai,
    - a motiválás folyamatossága,
    - témafeldolgozás tapasztalatai: célok adekvát volta, tanulók érdeklődése, érdekeltsége, aktivitása, a módszerek alkalmassága,
    - eredményességi mutatók, tanulságok.
- a konzultációk eredményeinek összefoglalását,
- hosszabb távú csoportfolyamatok és az egyéni haladás és fejlődés értékelését,
- önértékelő elemzést a tanulócsoporthoz végzett munkáról.

6. A munkanapló készítésének célja:

Bemutassa,

- a. hogy a hallgató képes a képzés különböző területein elsajátított tudást integrálni és a tanári munkájában alkalmazni.
- b. hogy szaktudása alapján képes tanári munkáját önállóan megtervezni és a tanítás vagy a pedagógiai feladat eredményességét értékelni.
- c. hogy képes a tanulók teljesítményeiről és fejlődéséről, valamint a tanulási-tanítási folyamatról módszeresen gyakorlati tapasztalatokat gyűjteni, a tényszerű adatokat elemezni, és következtetéseket megfogalmazni.

VPPGW77 - GYAKORLATKÍSÉRŐ SZEMINÁRIUM

Tantárgy felelőse: Dr. Németh Dávid	Féléves óraszám: L: 10	Kredit: 2	Előtanulmányi kötelezettség: VPPGW76 – Szakmódszertani szeminárium 2.	
Tantárgy előadója:	Tárgy besorolása: kötelező	Meghirdetés féléve: tavaszi	Oktatás nyelve: magyar	Értékelés módja: Gyakorlati jegy
			Ajánlott félév: IV.	Értékelés módszere:

A hallgatók a gyakorlaton szerzett tapasztalataikat hallgatótársaikkal együtt szakmai irányítás mellett dolgozzák fel.

A gyakorlat konkrét helyzeteiben és feladataihoz kapcsolódva elemzik az óra-előkészítés folyamatát, benne az oktatási és nevelési célkitűzéseket, azok megvalósításával kapcsolatos didaktikai döntéseket és nevelési elképzeléseket, szándékokat. Vizsgálják továbbá a megvalósult óra folyamatait és eredményeit. A tervekkel való egybevetés után keresik a választ az eltérések, a sikertelenségek, a váratlan körülmények, fordulatok, elakadások, felmerült nevelési problémák okaira. Pedagógiailag értékeli saját reflexióikat, probléma-érzékenységüket és megoldási elképzeléseiket.